

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

1^E JAARGANG

WOENSDAG 27 DECEMBER 1916

No. 52

INHOUD

	Blz.
ARBEIDSVERHOUDINGEN NA DEN OORLOG	837
Eene leemte bij onze vischvoorziening	838
De bevordering van den Duitschen handel	840
De Rijksmiddelen	840
Heffing van statistiekrecht van edel metaal en effecten	841
Chèque- en giroverkeer	841
Uit de Vereenigde Staten	841
Het Japansche bankwezen	842
Duitschlands financieele toestand na den oorlog	844
Aanteekeningen bij de Statistieken:	
VII. De Surinaamsche Bank	844
Hoe de Amerikaansche markt op de vredesvoorstellen reageerde	845
REGERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED	845
MAANDCIJFERS:	
Overzicht der Rijksmiddelen	846
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	846—855
Geldkoersen.	Effectenbeurzén.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

Bijdragen en mededeelingen den inhoud betreffende, alsmede gegevens voor de afdeling „Statistieken en Overzichten” gelieve men te zenden aan het secretariaat, Geldersche Kade 21 b, Rotterdam, telefoon No. 3000.

Abonnementsprijs franco p. p. in Nederland f 10,—, buitenland en koloniën f 12,— per jaar. Losse nummers 25 cents.

Advertentiën f 0,35 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief.

Mededeelingen betreffende abonnementen en advertentiën richt men tot Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, Den Haag.

27 DECEMBER 1916.

De geldmarkt stond deze week reeds voor een groot gedeelte in het teeken van de komende feestdagen en het einde van het jaar. Daardoor waren de zaken beperkt, maar bleef zich tevens de vaste tendenz handhaven. Particulier disconto was aanvankelijk niet onder 4% pCt. te plaatsen; later konden enkele posten tot 4½ en 4¾ pCt. afgedaan worden.

De prolongatierente noteerde onveranderlijk 4 pCt. Geldgevers werden echter op de laatste dagen der week zeer terughoudend, wat bij den paniëkachtigen toestand van de effectenmarkt niet verwonderlijk was.

* * *

De nota van President Wilson aan de oorlogvoerende naties verlevendigde de hoop op een spoedigen vrede. Voor de oorlogsfondsen had zij echter een noódlottig gevolg, wat nog verergerd werd door het misverstand, als zouden de Vereenigde Staten aan den rand van den oorlog staan. Onder den eersten indruk van deze berichten werden verschillende prolongatieposten aangezegd, in den loop van den dag herstelde zich de toestand weder voldoende en de notering bleef ook dien dag onveranderd.

Op de wisselkoersen voor Berlijn en Weenen had ook dit vredesbericht weder denzelfden invloed als dat van de vorige week. Het toen behaalde avance was weder grootendeels verloren gegaan. Vrijdag liepen de koersen weder direct met een sprong omhoog. Het slot was echter toch weder flauw.

* * *

Uit New York komt het bericht, dat aan de Fed. Reserve Banks de bevoegdheid is verleend de Engelsche Bank als hare correspondente aan te stellen, terwijl verwacht wordt, dat een dergelijke overeenkomst ook met andere landen, met name Frankrijk, zal worden gesloten. Op goudzendingen tot vereffening der internationale saldo's zal deze maatregel een grooten invloed kunnen oefenen.

*Graydelle
P. 10/13*

ARBEIDSVERHOUDINGEN NA DEN OORLOG.

Een van de groote vragen, die de oorlog thans in de meeste oorlogvoerende landen doet rijzen, is deze, hoe zal in de toekomst in tal van bedrijven de verhouding zijn van werkgever en werknemer? Zal alles weder geheel worden gelijk voorheen of zal uit den toestand van thans blijvende wijziging voortvloeien? Zal met name de staat, die thans in zoovele bedrijven direct of indirect ingrijpt en regelen stelt voor den arbeid en het betaalde loon, zich weder geheel terugtrekken, zich kunnen terugtrekken? Hoe zal de maatschappij reageeren op de onvermijdelijke wijziging in het huidige loonniveau, wanneer de vraag naar industriëelen arbeid niet meer den prikkel ondervindt van het oogenblik en het aanbod door den terugkeer van zoovelen van het front weder stijgen zal, vergroot bovendien door wat van den huidige massalen vrouwenarbeid in de toekomst een blijvend karakter zal dragen? Zal de loonvorming ook dan geheel overgelaten blijven aan het vrije spel der maatschappelijke krachten?

Vragen als deze worden tegenwoordig in alle oorlogvoerende landen gesteld. Het antwoord moge, niet in de laatste plaats naar het sociaal of politiek inzicht van den spreker of schrijver, verschillend luiden, niemand ontkent, dat de terugkeer tot den normalen vredestoestand noodwendig gepaard moetgaan met verschuivingen, niet minder groot dan zich voordeden, toen het economisch leven zich in het tweede halfjaar van 1914 ging aanpassen aan den oorlogstoestand.

In den laatsten tijd worden deze vragen vooral in Engeland gesteld, wat zich gemakkelijk verklaren laat. Regeeringsingrijpen in het economisch leven en met name in de verhouding van werkgever en werknemer, was tot kort voor den oorlog in Engeland tot enkele kleinere wetten beperkt. Eerst met Lloyd George kwam een nieuwe strooming. Een verzekerings- en pensioenswetgeving op groote schaal, welke zelfs een tot dusver in Duitschland niet aangedurfd stelsel van

overheidsverzekering tegen werkloosheid bracht, daarnaast tal van maatregelen voor afzonderlijke groepen van bedrijven, waaronder in de eerste plaats een na de groote mijnwerkersstaking van 1912 in het leven geroepen zeer merkwaardige loonregeling voor het mijnbedrijf, waren bewijzen, dat Engeland in dit opzicht een verandering doormaakte.

De oorlog heeft deze beweging versneld. Met één slag zijn de spoorwegen feitelijk genationaliseerd en de stemmen van hen, die terugkeer tot het vroegere stelsel wenschen, zijn gering in aantal. Over nationalisatie van het mijnbedrijf wordt gesproken ook in kringen, waarin men dit niet zou hebben verwacht. De munitiewet heeft tal van bedrijven aan regeeringscontrole onderworpen en een belangrijk deel van de arbeidende bevolking gewend aan een stelsel, waarbij de vaststelling der arbeidsvoorwaarden van overheidswege of althans in overleg met en onder goedkeuring van overheidsorganen geschiedt. Thans is een nieuw ministerie opgetreden, waarin dezelfde Lloyd George de leiding heeft en aan de Labour Party een naar veler meening onevenredig groot aantal zetels is toegewezen. Geen wonder, dat men slechts behoeft te luisteren naar hetgeen in deze dagen in het openbaar is medegedeeld, om te weten, dat de geest, waaruit deze en dergelijke maatregelen voortkomen, in de Engelsche regeering thans krachtiger is dan ooit.

Intusschen is veel van alles, wat in deze tijden aan regelingen op dit gebied tot stand is gekomen, van volstrekt tijdelijken aard. In de eerste plaats geldt dit wel van de regeling der munitiewet met den aankleve van dien. Niet alleen toch van de zijde der werkgevers, maar minstens evenzeer van de zijde der Labour-Unions, voor wie deze regeling de prijs was, waarvoor zij van eigen actie afzagen, wordt de regeling als volstrekten noodmaatregel beschouwd. Welke steun den Labour-Unions van bovenaf geboden wordt, een steun die hun bewegingsvrijheid belemmert, wijzen zij af. Bewegingsvrijheid vooral in het stellen van eischen ten opzichte van het intreden van nieuwe werklieden in het bedrijf — eischen, die, wanneer het gaat om voorbereiding voor den nieuwen internationalen concurrentiestrijd, wel eens afwijken van wat ook door de regeeringsmannen, die uit hun eigen kringen zijn voortgekomen, als algemeen belang wordt beschouwd.

Is na den oorlog dus een hervatting van den strijd op den ouden grondslag te verwachten? Er zijn tekenen, die, althans wat het overgangstijdperk betreft, misschien in eenigszins andere richting wijzen.

In Augustus van dit jaar is op een bijeenkomst te Glasgow van vertegenwoordigers uit verschillende Schotsche bedrijfstakken een commissie aangewezen — „a strong committee”, volgens de Engelsche bladen — die het vraagstuk in studie zou nemen hoe in samenwerking met de Labour-Unions de overgang van de industrie op vredesbasis kon worden voorbereid, zoodat eenerzijds te heftige schokken worden vermeden en anderzijds de Engelsche industrie na den vrede de concurrentie op de wereldmarkt zal kunnen volhouden. De commissie heeft thans haar verslag openbaar gemaakt en, zooals de Engelsche bladen mededeelen, is een harer voornaamste voorstellen de vorming van een National Advisory Council of Industrie, samengesteld uit twee groepen, vertegenwoordigers van werkgevers en vertegenwoordigers van werknemers, die gezamenlijk en afzonderlijk zouden kunnen vergaderen, de gezamenlijke vergadering voor te zitten door een te benoemen afzonderlijken Minister van Industrie. De minister zou noch met werkgevers, noch met arbeiderskringen in relatie moeten staan, noch in zooverre een politieke positie moeten hebben, dat zijn aftreden met iedere ministeriewisseling van zelf sprekend was.

Wat er van het voorstel komen zal, is moeilijk te zeggen. De gedachte wordt niet voor de eerste maal

uitgesproken. Wel is echter nieuw haar te vernemen uit den mond van den Engelschen werkgever. Als symptoom van den thans in die kringen heerschen den geest heeft dit zijne beteekenis.

EENE LEEMTE BIJ ONZE VISCH- VOORZIENING.

Een medewerker schrijft:

Naast de Ministers van Waterstaat en van Landbouw, Nijverheid en Handel ervaart ook thans de Minister van Financiën, dat het zeemansvolkje niet tot het handzaamste slag van lieden behoort. Naar luid van dagbladberichten toch heeft de IJmuidensche afdeling van den Algemeenen Nederlandschen Zeemansbond dezen bewindsman het ultimatum gesteld de bepalingen op de Oorlogswinstbelasting zoodanig te wijzigen (of te berusten in zoodanige wijziging), dat zij niet van toepassing zijn op de visscherslieden, die met levensgevaar hunne oorlogswinsten behaald hebben en zeker niet bereid geweest zouden zijn regelmatig hun bedrijf te blijven uitoefenen, indien tegenover dat levensgevaar ook niet de kans op het behalen van groote winsten had gestaan. Wordt van de eene zijde het ultimatum niet aanvaard, dan zullen van de andere zijde onverwijld de vijandelijkheden worden geopend met het stilleggen der trawlvloot.

Hoe weinig verkieslijk in het algemeen zoodanige bedrijfsstremming ook zijn moge, zoo zou zij, werd zij gebaseerd op de hiervoren genoemde motieven, in dit bijzondere geval toch niet al te onpas komen, omdat zoodoende eene welkome aanleiding zou worden geboden om een einde te maken aan het brandschatten van de Nederlandsche bevolking, die sinds enige maanden voor talrijke zeevisschsoorten aanzienlijk hooger prijzen moet betalen dan een vreemde natie. De tot dusver aangewende pogingen om bedoelden misstand te beëindigen, stuitten steeds af op het gevaar van eene bedrijfsstaking; welnu, wanneer zoodanige staking toch optreedt, is het thans het meest geschikte oogenblik ook het andere „oud-zeer” uit de wereld te helpen.

De misstand, dien wij bedoelen, is voor een deel gevolg van de Nederlandsche regeling tot beschikbaarstelling en uitvoer van zeevisch, en hangt overigens ten nauwste samen met de door onze reederijen en de Engelsche Regeering getroffen overeenkomst, die garandeert, dat de helft van het uitvoerpercentage van versche zeevisch tegen vaste prijzen aan de geallieerden geleverd zal worden.

* * *

Men zal zich herinneren, dat nu ruim een jaar geleden de Zeevisschvereniging zich bereid verklaarde enkele voor de volksvoeding in aanmerking komende soorten zeevisch voor billijke prijzen ter beschikking der Nederlandsche bevolking te stellen. Een ongelimiteerd percentage van den aanvoer van kleine gul, poon, wijting, pieterman, kleine schol en horsmakreel en ten hoogste 30 pCt. van den aanvoer van kleine schelvisch werd tot dat doeleinde aan den afslag onttrokken en tegen vaste prijzen geleverd. De overige soorten kon het Nederlandsche volk tegen dezelfde prijzen als de buitenlander op de open markt koopen.

Aan deze regeling kleefde dit bezwaar, dat op dagen van geringen aanvoer en groot binnenlandsch verbruik de vraag naar de hoofdsort: kleine schelvisch, verreweg het aanbod overtrof. Bovendien werkte de regeling onbillijk tegenover visschers, die voornamelijk volksvisch aanvoerden en de middelen misten om de reederijen, die voornamelijk luxe visch aanbrachten, te nopen naar evenredigheid in de binnenlandsche vischvoorziening bij te dragen. Ook waren de bemanningen, die „op deel” varen, ontstemd, omdat hun deel werd uitbetaald naar de werkelijk gemaakte besomming en niet naar de besomming, die verkregen zou zijn, wanneer alle visch aan den afslag was gekomen.

Toen in Juni j.l. een uitvoerverbod 'op zeevisch werd uitgevaardigd, heeft men getracht de hier vermelde en nog tal van andere bezwaren te ondervangen door de beschikbaarstelling van visch in natura facultatief te stellen en de mogelijkheid te openen te volstaan met de storting van een bepaald bedrag per uit te voeren gewicht, uit welk bedrag dan op de open markt visch voor de binnenlandsche behoefte zou worden aangekocht.

Deze nieuwe regeling, die aanvankelijk met groote tegenkanting van de zijde van den handel had te kampen, werkte aldra naar ieders genoegen en zou dat waarschijnlijk op dit oogenblik nog doen, indien niet de bekende overeenkomst met de Engelsche Regeering was getroffen, dat 35 pCt. van den aanvoer van alle zeevisch naar de geallieerden geleverd moet worden tegen een vasten prijs, die voor elke soort bedraagt het gemiddelde van de in de eerste helft van 1916 bestede prijzen. Zelfs nu nog zou het mogelijk geweest zijn verdere moeilijkheden te voorkomen, ware het niet, dat, onbegrijpelijkerwijs, de Minister van Waterstaat toestemming had verleend óók het voor de geallieerden bestemde en tegen vasten prijs reeds verkochte percentage op den Rijksvischafslag te brengen en op de gewone wijze te doen afslaan. Dit nu werd de bron tot een onverdedigbare wijze van prijsopdriving. De koopers voor Engeland konden gerust voor een bepaalde partij honderd, tweehonderd, desnoods duizend gulden bieden — zij hadden zekerheid, dat zij slechts een vast bedrag te betalen hadden en het meerdere gerestitueerd kregen. De koopers voor Duitschland moesten echter de fictieve Engelsche prijzen ook in werkelijkheid betalen, en insgelijks moesten de koopers voor Nederland zulks doen. Tot welk een wanverhouding dit leidde, moge blijken uit onderstaande tabel, die naast elkaar geeft de prijzen voor eenige vischsoorten in jaren vóór den oorlog besteed ¹⁾, de gemiddelde prijzen voor dezelfde soorten over het eerste halfjaar 1916, welke prijzen ook nu nog door de geallieerden betaald worden, en ten slotte de prijzen over October 1916, waartegen door Duitschland en ook door Nederland gekocht werd.

Gemiddelde eenheidsprijzen voor Noordzee-trawlvisch in guldens:

Vischsoort.	Eenheid ²⁾	1912	1911	1910	1e halfj. 1916	Oct. 1916
Tarbot.....	kist	29,71	28,69	30,76	43,17	74,40
Griet.....	„	20,30	21,52	23,82	29,26	44,55
Groote tong.....	stuk	0,85	0,81	0,91	1,08	2,07
Middel tong.....	„	0,53	0,49	0,55	0,63	1,13
Kleine tong.....	„	0,18	0,19	0,19	0,29	0,43
Groote schol.....	kist	12,51	13,14	14,79	22,75	42,25
Middel schol.....	„	11,08	11,05	12,67	19,63	36,58
Kleine schol I.....	„	7,46	5,74	6,99	14,30	28,96
Bot.....	„	4,08	3,35	3,68	7,90	10,12
Pieterman en poon	„	1,85	1,82	1,73	9,55	11,06
Groote schelvisch..	„	16,—	17,73	14,45	33,03	65,33
Grootm. schelvisch..	„	14,27	15,65	12,84	28,57	61,26
Kleinm. schelvisch..	„	10,31	10,39	10,24	22,37	56,97
Kleine schelvisch..	„	6,20	5,66	4,93	19,28	37,16
Levende kabeljauw..	stuk	4,90	3,54	5,61	2,62	6,—
Doode kabeljauw..	„	0,73	0,75	0,90	2,54	5,37
Kleine gul II.....	kist	3,38	3,49	3,47	12,01	23,30
Leng.....	stuk	0,73	0,75	0,86	2,27	4,91
Wijting I.....	kist	1,90	1,81	1,58	8,91	20,38
Koolvisch.....	stuk	0,39	0,36	0,29	2,04	5,28
Horsmakreel.....	kist	1,21	0,72	0,80	4,32	7,68
Makreel.....	„	4,77	5,46	7,01	12,51	33,60
Groote roode poon	„	18,41	17,95	17,12	22,87	50,40
Middel „ „	„	15,94	14,93	14,57	21,32	29,28
Kleine „ „	„	6,48	7,72	8,55	12,37	19,09

¹⁾ Deze cijfers zijn ontleend aan de Jaarverslagen omtrent de Visschershaven en de Visscherij te IJmuiden (Alg. Landsdrukkerij).

²⁾ De inhoud van een kist is steeds berekend op 30 K.G., behalve bij de schelvischsoorten, waar de eenheid 50 K.G. bedraagt.

De verschillen zijn, zooals men ziet, buitengewoon. Van enkele soorten, die eertijds zeer goedkoop waren en dus het eerst voor de volksvoeding in aanmerking kwamen, zijn de prijzen in October j.l. zelfs tot het tienvoud van het vroegere bedrag opgelopen. Tal van soorten brachten in October 1916 het dubbele op van den prijs over het eerste halfjaar 1916, die soms zelf een veelvoud van den normalen prijs was.

Op zoodanige wijziging in de toestanden was dan ook bij de regeling der binnenlandsche vischvoorziening niet gerekend. Kleine schelvisch b.v. wordt tegen f 8 per kist aan de gemeenten geleverd; bij een inkoop-prijs van f 37,16 moest dus ruim f 29 per kist worden bijgepast. Natuurlijk verschaften de consentrechten de hiervoor benodigde bedragen bij lange na niet. Verhooging der rechten zou bij de fictieve marktprijzen niet gebaat hebben en alleen gedrukt hebben op de centralen, omdat de door de geallieerden te besteden prijs met inbegrip van de consentrechten constant bleef. Vandaar, dat de Rijkscommissie van Toezicht op de Zeevischvereeniging noodgedrongen terugkeerde tot het eenmaal losgelaten systeem van de „vaste prijzen” en de reeders dreigde den minister te adviseeren tot inbeslagneming der aanvoeren over te gaan, als de voor de volksvoeding in Nederland bestemde regeeringsvisch niet voor dezelfde prijzen werd afgestaan als aan de geallieerden. Een poging om de door genoemde commissie afgedwongen regeling te saboteeren, door de regeeringsvisch in minder deugdelijken toestand aan te voeren, zoodat zij niet voor distributie in aanmerking kwam, beantwoordde de minister met inbeslagneming van duurdere vischsoorten en zodoende is ten slotte verkregen, dat Nederland althans voor de z.g. volksvisch niet meer betaalt dan de geallieerden. Dat ook de thans bestede prijs niettemin den reeders en de op deel varende bemanning gelegenheid te over laat tot het maken van oorlogswinst, moge blijken uit het volgende staatje:

Prijzen van regeeringsvisch in kisten van 50 K.G.

Vischsoort	Gemiddeld 1910/1912	Geallieerden	Prijs waarvoor de Regeering	
			Koopt	Verkoopt
Kleine schelvisch ..	5,60	19,28	22,—	8,—
Wijting	2,94	14,85	15,—	7,50
Kleine gul	5,75	20,02	20,—	8,—
Poon en pieterman.	3,—	15,92	13,—	7,—
Horsmakreel	1,52	7,20	10,—	5,—
Kleine schol	11,22	23,83	18,—	8,—

Met dat al is nog slechts alleen ten opzichte van regeeringsvisch verkregen, dat Nederland niet in ongunstiger toestand verkeert dan een vreemde natie. Alle andere visch verkrijgt Engeland aanmerkelijk goedkooper dan wij. De momenteel door Nederlanders voor andere dan regeeringsvisch te betalen prijs is zoodanig, dat alleen de zeer gegoede zich de weelde kan veroorloven haar aan te schaffen. In de burger-restaurants is visch nagenoeg van de spijlslijst verdwenen. De soorten, waarin de vischventers gewoonlijk handel dreven, hebben dezen niet meer, omdat zij te duur zijn. Het is dan ook niet te betwijfelen, of er wordt — afgezien van de regeeringsvisch — thans in Nederland zeer aanzienlijk minder visch gebruikt dan normaal!

Onder den druk van de Centrale Einkaufsgesellschaft is van de zijde der reeders een aanbod gedaan om ook Duitschland tegen vaste prijzen visch te leveren; het voorstel houdt eveneens in eene levering aan Nederland tegen vaste prijzen.

Wel merkwaardig is het, dat ook dit, van Nederlandsche(!) zijde komend voorstel het beginsel handhaaft, dat de landgenoot voor zijn visch meer betaalt dan de vreemdeling, en het volstrekt niet is buitengesloten, dat een eventueele eisch het eigen land niet te doen achterstaan bij het buitenland, beantwoord zal worden met een stilleggen van het bedrijf.

Buckman

DE BEVORDERING VAN DEN DUITSCHEN HANDEL.

Mede in verband met het in ons land aanhangige wetsontwerp betreffende de economische voorlichting over het buitenland, is het van belang, te zien hoe dit probleem in andere staten wordt aangevat. Vooral in Duitschland bereidt men zich met groote kracht op het hervatten van den buitenlandschen handel voor. Hierover geeft een reeks van artikelen in het tijdschrift Technik und Wirtschaft een duidelijk overzicht, waaruit wij hier 't een en ander wenschen mede te deelen.

De schrijver constateert, dat men 't er in Duitschland thans wel over eens is, dat deze aangelegenheid, die tot nu toe in hoofdzaak door particulieren werd behandeld, in de toekomst door den Staat moet worden ter hand genomen. De vroeger gevolgde wijze, waarbij tal van particuliere organisaties de gewenschte gegevens verzamelden, gaf een geweldige versnippering van krachten en van resultaten en men zal dit door centralisatie moeten verbeteren en komen tot een staatsdienst voor het verzamelen en verbreiden van „Wirtschaftsnachrichten“.

Aan pogingen tot centralisatie heeft het ook vroeger niet ontbroken, het laatst nog, kort vóór dan oorlog, in den vorm van een „Deutsche Gesellschaft für Welthandel“, die echter niet tot stand gebracht is kunnen worden. De Staat, met zijn logge organisatie, vatte de zaak namelijk niet breed en practisch aan. De consuls waren sinds lang in hoofdzaak druk bezet met hun administratief werk, en de organisatie van den consularen dienst werd niet aan de zich nieuw ontwikkelende toestanden aangepast. De daartoe noodige soepelheid en vrijheid werd aan de Staatsorganen niet verleend. Daarom namen tal van particulieren, zonder onderling verband, elk voor zijn eigen behoefte, de zaak ter hand. Bij pogingen, dezen samen te brengen, stiet men op tal van tegenstrijdige belangen, zoo zelfs, dat het veel voorkwam, dat in het buitenland Duitse firma's elkaar onderling de hevigste concurrentie aandeden, geheel ten voordeele der vreemde afnemers.

Op den duur zagen velen het verderfelijke van dezen toestand in en stichtten groepen, die zich met den handel op bepaalde landen bezighielden. Daarnaast ontstonden studievereenigingen van belanghebbenden en wetenschappelijke instellingen, die weliswaar hun gegevens niet met het oog op direct practisch gebruik verzamelden, maar toch door den omvang van, het ter hunner beschikking staande materiaal hiermede aan den handel goede diensten konden bewijzen.

Bij deze wijze van werken is echter een groote verwarring ontstaan: ieder werkte op zijn eigen manier, had andere gegevens, zoodat het voor een speciaal geval zeer moeilijk was, te weten waar men nu eigenlijk zich moest vervoegen. Bovendien verknogden de ontstane organisaties te veel tijd aan het geven van inlichtingen aan afzonderlijke aanvragers, waarbij zeer dikwijls herhalingen voorkwamen. Al deze fouten moeten voor de toekomst worden verbeterd, en wanneer men bedenkt, dat die anarchie ontstond, doordat de Staat als centraal lichaam niet in de behoeften voorzagen, dan begrijpt men, dat thans verlangd wordt, dat de Staat deze zaken ter hand neemt. Daarbij moet men dan niet voor ingrijpende maatregelen terugschrikken, en wanneer men in dit verband b.v. spreekt over een „Reichswirtschaftsamt“, dan stelt men zich daarbij een staatsorgaan voor met groote vrijheid van handelen en niet zoo belast door de remmende ambtenaars-verantwoordelijkheid. Daarnaast moet men aan de particulieren hun plaats geven in de nieuwe organisatie. Voor het verzamelen der gegevens moet een waarnemingsdienst worden gesticht, waarin de Staat zijn deel heeft door het vergaren van algemeene, statistische, juridische, economische gegevens. Een verbetering van den consularen dienst door het toevoegen van handelskundigen is, daartoe vereischt. Daarnaast moeten,

onder voortdurend onderling overleg, door de particuliere organisatie de bijzondere technische gegevens worden verzameld.

Deze gegevens moeten naar een centraal punt in het moederland worden gezonden en daar, onder samenwerking weder met particuliere vereenigingen, zoo spoedig en overzichtelijk mogelijk worden verbreid. De daartoe dienende ambtelijke bladen moeten ontlast worden van hun overvloed van wetsbepalingen enz., maar direct op de practijk gericht worden, goede overzichten geven. Daarnaast moet vooral de vakpers en evenzeer de groote pers goed en vlug onderricht worden en niet zijn berichten uit de tweede of derde hand krijgen en die daardoor onvolledig weergeven. Zoo moeten de algemeene berichten aan de belanghebbenden den achtergrond hunner zaken toonen, en daarnaast de berichten der bijzondere groepen de noodige details. Op deze wijze is ook een goed archief samen te stellen en kunnen onder verwijzing naar de daarin voorkomende bijzondere mededeelingen de algemeene berichten overzichtelijk gehouden worden. De bewerking der afzonderlijke gebieden moet zoodoende telkens een afgesloten geheel vormen, dat den geïnteresseerde de verlangde feitenkennis op zijn speciaal gebied geeft.

Zoo moet bij de geheele organisatie het nationale, algemeene handelsbelang op den voorgrond staan en niet meer, zooals voorheen, het individueele.

Het behoeft geen betoog, dat voor een en ander groote organisaties in 't leven geroepen moeten worden en veel kosten, ook door het Rijk, moeten worden gemaakt. Men is er echter in Duitschland — evenals hopenlijk ten onzent — van overtuigd, dat deze gelden, voor een krachtige en moderne organisatie aangewend, rijke vruchten zullen afwerpen.

I. H.

DE RIJKSMIDDELEN.

De in dit nummer opgenomen cijfers omtrent de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand November en de eerste elf maanden van het jaar, geven ons tot de volgende beschouwingen aanleiding.

Onlangs het feit, dat de suikeraccijns wederom belangrijk minder opbracht, overtrof toch de totale opbrengst der middelen in November met ruim 2 miljoen gulden het $\frac{1}{2}$ deel der raming, wat is toe te schrijven aan het ruimer vloeien der middelen uit de directe en indirecte belastingen. Vooral de registratierechten wijzen met f 1.257.000 een hoog bedrag aan, bijna het dubbele van het geraamde.

Uit de belastingen, in verband met de buitengewone omstandigheden geheven, werd in November bijna het dubbele verkregen van wat zij in October opgebracht hebben (n.l. f 1.831.000 tegenover f 976.000). Zulks is een gevolg hiervan, dat de Verdedigingsbelasting II (de buitengewone inkomstenbelasting), die in October eenige tienduizenden gulden opleverde, thans ruim acht ton verschaftte. Voor het eerst is ook de oorlogswinstbelasting vermeld, maar nog slechts tot een gering bedrag (kleine f 36.000). In totaal werd tot dusver uit deze bijzondere heffingen ontvangen f 2.988.431,72½.

Maken wij voor de gewone middelen de gebruikelijke vergelijking tusschen hun loop over de maanden dezes jaars, welke achter ons liggen, en dien over hetzelfde tijdvak in het jaar 1913, dan leert die vergelijking (nadat de bekende correcties zijn aangebracht, zie ons vorig overzicht in No. 47, 22 November j.l.) ons het volgende:

1916 tijdvak Januari tot en met Novemb.	f 150.552.000
1913 „ „ „ „ „ „	„ 137.456.000
	f 13.096.000

De toename bedraagt dus over drie jaren 9,5 pCt. of, per jaar gerekend, 3,16 pCt. Deze percentages dalen tot 9 en 3, indien de opbrengst der successie-

rechten in beide tijdvakken buiten rekening wordt gelaten, waardoor het verschil van f.13.096.000 wordt teruggebracht tot f.11.205.000. Dit laatste bedrag is voor niet minder dan f.8.560.000 toe te schrijven aan de stijging van den suikeraccijns en van den geslachtaccijns, welke stijging voor den eerstgenoemden accijns echter in October in daling overging, eene daling, die ook gedurende November bleef aanhouden. Hoe aanzienlijk die daling is, moge hieruit blijken, dat in October en November van dit jaar uit den suikeraccijns slechts werd ontvangen een som van f.1.326.000 (geraamd was f.3.800.000), terwijl over dezelfde maanden in 1913 werd genoten f.4.855.000, in 1914 f.4.227.000 en in 1915 (hoofdsom en opcenten) f.5.094.000.

De daling van den suikeraccijns moet, gelijk wij reeds in ons vorig overzicht vermeld hebben, eenzijdig vermoedelijk worden toegeschreven aan restitutiën op grond van uitvoer van suikerhoudende producten (o.a. gecondenseerde melk) en anderzijds aan de geringe hoeveelheid suiker, die gedurende de voorlaatste maand in het verkeer is gebracht.

HEFFING VAN STATISTIEKRECHT VAN EDEL METAAL EN EFFECTEN.

No. 47 van dit blad bevatte een artikel, waarin opgekomen werd tegen de heffing van het voorgestelde en door de Tweede Kamer aanvaarde statistiekrecht van 1 %^{oo} ook over edel metaal, dienend tot saldeering van de betalingsbalans. Betoogd werd, dat ook zonder wetswijziging in beginsel kon worden volgehouden, dat edel metaal en met name gemunt edel metaal in zoodanig geval niet als handelswaar was te beschouwen, terwijl, wanneer wel tot heffing van het recht mocht worden overgegaan, dit den afstand tusschen de goudpunten zou vergrooten en mitsdien de normale grenzen voor de schommelingen der wisselkoersen belangrijk verder uiteenzetten.

Ook in het afdelingsverslag der Eerste Kamer was het punt enkele dagen tevoren aangeroerd. In zijn Memorie van Antwoord stelde de minister zich op het standpunt, dat edel metaal zoowel in baren als in muntvorm, ook in den vorm van Nederlandsche munt, z.i. stellig als een handelswaar is te beschouwen en dus evenzeer aan statistiekrecht onderworpen is als andere goederen. Intusschen erkende de minister het bezwaar aan de uitlegging van de grenzen der wisselkoersen verbonden en deelde hij mede de indiening van een ontwerp tot wijziging van het aanhangige wetsontwerp in ernstige overweging te zullen nemen. Bij het ontwerpen der wet en bij de behandeling in de Tweede Kamer is het punt niet onder de oogen gezien.

Daarna is in de vergadering der Eerste Kamer van 13 dezer, waarvan het officieele verslag thans verschenen is, het vraagstuk ter sprake gebracht door den heer Van Nierop, bij wien de heer Stork zich aansloot. De heer Van Nierop was van oordeel, dat, kon reeds twijfel bestaan of ongemunt goud in den zin der wet als handelswaar was te beschouwen, dit met Nederlandsche gouden munt zeker niet het geval was en evenmin met de rijksdaalders, die bij de saldeering der schuldverhouding met Indië een belangrijke rol spelen.

„Indien wij nog leefden onder een vorig ministerie, zou ik zeggen — aldus de heer Van Nierop — dat gouden munt, Nederlandsch goudgeld, is de financiële antithese van goederen. Geld wordt geruild tegen goederen en goederen worden geruild tegen geld. Als goederen over het algemeen goedkooper worden, stijgt de waarde van het geld en als de waarde van het geld daalt, zooals wellicht tegenwoordig het geval is, dan stijgt de prijs van de goederen.”

De minister bleek niet overtuigd. Goud en zilver meende hij als koopwaar te moeten blijven beschouwen

en mitsdien evenzeer gouden munten. „Het komt mij voor, dat wanneer men, wat vaak geschiedt, een goudstuk, een gouden tientje, in plaats van baar goud neemt en er een gouden ring van maakt, men volstrekt niet een antithese opheft, maar de eene koopwaar in de andere omzet, wijl gouden tientjes niets anders zijn dan stukjes goud, waarvan de Staat garandeert, dat er een zekere hoeveelheid goud in zit.” Intusschen herhaalde de minister zijn toezegging een wijziging te zullen overwegen, krachtens welke goud in baren en in muntvorm, doch niet in den vorm van broches of ringen en Nederlandsche zilveren munt van de heffing van statistiekrecht zouden worden uitgezonderd.

De heer Van Nierop had tevens de vraag gesteld, of het in de bedoeling van de Regeering lag het statistiekrecht ook te heffen van in- of uitgevoerdte wijdende effecten. De minister antwoordde, dat tot nog toe, naar hij meende terecht, effecten bij de statistiek nooit beschouwd zijn als goederen en dat geen plan bestond dit systeem te verlaten. Effecten zullen beschouwd blijven als vorderingen en dus niet belast worden — ook niet naar de papierwaarde.

CHEQUE- EN GIROVERKEER.

Konden wij de vorige week mededeelen, hoe de minister van financiën op aandrang o.a. van de Nederlandsche Bank bij de behandeling van de nieuwe zegelwet de zegeling van chèques en girobiljetten had laten vallen, thans bevat de Stct. een nieuw bewijs van de belangstelling van dezen minister in de verbetering van het betalingsverkeer.

Zooals men weet, bestaat reeds sedert enkele jaren de mogelijkheid rijksbelastingen te voldoen door middel van giro-overschrijvingen op de rekening van 's rijks schatkist bij de Nederlandsche Bank. Een gelijksoortige regeling is thans ook getroffen voor alle betalingen, die tot dusverre ten kantore van den betaalmeester hadden te geschieden. Ook deze zullen met ingang van het nieuwe jaar door overschrijving via de Nederlandsche Bank kunnen worden voldaan, direct, wanneer de debiteur zelf een rekening heeft bij de Bank, in alle andere gevallen door tusschenkomst van een bankier, kassier of commissionair in effecten, die zoodanige rekening heeft. Moet voor eenig doel — b.v. voor toelating tot examens — een bewijs worden overgelegd, dat de betaling plaats vond, dan wordt op afzonderlijke aanvraag, te voegen bij het verzoek tot overschrijving of direct te richten tot de generale thesaurie, een daartoe strekkende verklaring gegeven.

Het staat thans aan het publiek, aan de bank- en kassiersinstellingen in de eerste plaats, te toonen, dat men het voorgaan der Regeering weet te waardeeren.

UIT DE VEREENIGDE STATEN.

Onderstaand schrijven, dat een helder overzicht geeft van de twee stroomingen, die zich gedurende den oorlog op handelspolitiek gebied in de Vereenigde Staten hebben ontwikkeld, ontvingen wij tot ons leedwezen met groote vertraging. Niettemin verleen wij het gaarne alsnog een plaats:

In dezen tijd van ontzettende opleving en bloei in handel en industrie, verheffen zich meer en meer stemmen over de vraag hoe lang deze toestand duren zal, wat er van worden zal na den oorlog. Onder invloed der komende presidentsverkiezingen wordt deze vraag nu druk besproken in de Amerikaansche pers, daar van de beantwoording er van afhankelijk wordt gesteld de oplossing van het vraagstuk of de Vereenigde Staten een protectionistisch tarief moeten invoeren, of wel zich houden aan het verlaagde tarief, dat onder president Wilson is ingevoerd.

De Republikeinen, die het protectionistisch tarief verlängen, baseeren dit op de volgende gronden.

De welvaart, die op het oogenblik in Amerika

heerscht, is alleen te danken aan den oorlog. Vóór het uitbreken van den oorlog toch ging Amerika gebukt onder een depressie. Fabrieken werden stilgezet of werkten met halve krachten en de werkloosheid nam meer en meer toe. Dit wijten zij aan de invoering van de Underwood-law, die de invoerrechten verlaagde. Alleen de buitengewone toestand, ontstaan door den oorlog, heeft Amerika er weer bovenop geholpen. Hoe zal het er echter uitzien na den oorlog? Dan zal Amerika overstromd worden met goedkope Europeesche artikelen. Want de loonen in Europa zullen dalen, door het plotseling grooter aanbod van arbeidskracht van de terugkeerende soldaten, die dan nog te concurreren zullen hebben met de vrouwen, die hun plaatsen hebben ingenomen. Bovendien zullen de arbeidersorganisaties verzwakt zijn, terwijl de werkgeversorganisaties daarentegen zich versterkt hebben. Verder is de „efficiency” in productie en distributie zeer sterk verhoogd; ze wijzen daartoe op de verbeteringen in productiewijzen, organisatie der distributie, enz., die onder den druk van den oorlog vooral in Duitschland en Engeland tot stand zijn gekomen.

Nu zal Europa trachten die artikelen af te zetten in die landen, die betalen kunnen, d.w.z. in de eerste plaats in Amerika. Om hierin te slagen zal het zijn prijzen zoo laag mogelijk stellen, desnoods beneden de productiekosten, indien de genoemde oorzaken de prijzen nog niet laag genoeg maken.

Tegen zulk een concurrentie zal Amerika niet op kunnen, waar, door den hooger loonstandaard, de productiekosten al zooveel hooger zijn. Een algemeene crisis zal dan het onvermijdelijk gevolg moeten zijn. Als eenig redmiddel tegen dit gevaar zien de republikeinen het protectionistisch tarief; invoerrechten zoo hoog, dat die Europeesche artikelen Amerika niet binnen kunnen komen en de Amerikaansche industrie dus niet kunnen schaden. Over de andere gevolgen van de invoering van zulk een tarief, die minder gunstig op handel en industrie kunnen werken, laten ze zich niet uit. Waar de industrie beheerscht wordt door trusts, zullen er ongetwijfeld voordeelen aan een dergelijk tarief verbonden zijn en het wekt geen verwondering den voorzitter der U. S. Steel Corporation onder de aanhangers van genoemde argumenten te vinden.

Hiertegenover staat het standpunt der Democraten, die zich willen houden aan de Underwood-law, die wel geen absoluten vrijhandel inhoudt, doch slechts invoerrechten heft uit een fiscaal oogpunt. Ten opzichte van de kwestie der concurrentie na den oorlog, zoeken zij hun kracht gedeeltelijk in het ontkennen van het concurrentiegevaar zelf, gedeeltelijk in het aanhangen van andere middelen om het gevaar te bestrijden. Wat het eerste standpunt betreft, gelooven zij dus niet aan de mogelijkheid van een overstroming met goedkope artikelen uit Europa. Volgens hen zullen in Europa de voorraden zoowel van kapitaal als van verbruiksartikelen na den oorlog uitgeput zijn. Europa zal de eerste jaren noodig hebben om te produceeren voor eigen behoeften. Zelfs zal het nog geruimen tijd behoefte hebben aan Amerikaansche producten; reeds nu worden immers al contracten hiertoe tusschen Duitschland en Amerika gesloten. En wilde Europa ook uitvoeren, het zou Amerika toch geen scherpe concurrentie kunnen aandoen, daar het niet mogelijk zal zijn voor lage prijzen te produceeren.

De ontzettende staatsschulden zullen gedeeltelijk omgezet worden in belastingen en zoo drukken op den ondernemersgeest. De loonen zullen stijgen tengevolge van het geringer aanbod van arbeidskrachten, vergeleken met vóór den oorlog. De kapitaalintrest zal eveneens stijgen door de groote vraag naar kapitaal. Aan verschillende grondstoffen zal gebrek bestaan, waardoor de prijzen ook daarvan zullen stijgen. Al deze factoren, die de productiekosten verhoogden,

kunnen dus geen prijzen tot stand brengen, die zoo'n scherpe concurrentie zullen aandoen.

We zien hier aan beide kanten voorspellingen van wat gebeuren zal na den oorlog, die recht tegenover elkaar staan, hetgeen te verklaren is uit het feit, dat er zooveel verschillende factoren zullen werken, dat het moeilijk te voorspellen valt welke de overhand zullen hebben. Waarschijnlijk is wel, dat op den duur, zij het niet onmiddellijk na den oorlog, Amerika een scherpe concurrentie te wachten zal staan; de versterkte ondernemersbonden, de steun hun door hun resp. regeeringen verleend, de besluiten der conferentie van Parijs, wijzen hier reeds op. Daarom stelt zich een ander deel der Democraten op het standpunt, dat Amerika zich moet voorbereiden om opgewassen tegen dien strijd te zijn: Amerika moet zijn „efficiency” verhoo-gen; hiertoe moeten in de eerste plaats arbeiders en werkgevers samenwerken; verwacht wordt van de arbeiders, dat ze hun, nu zoo veelvuldig voorkomende, stakingen om loonsverhoging, daarom zullen doen ophouden. De Regeering moet samenwerken met handel en industrie, om hun organisaties te versterken, hun invloed in het buitenland te vermeerderen. De Regeering moet handelstractaten sluiten om geen nadeel te ondervinden van de tariefbonden, die de geallieerden en de centrale mogendheden zullen vormen. Hoe dan ook, Amerika bereidt zich voor om zijn economische machtspositie, dank zij den oorlog verkregen, ook na den oorlog te behouden.

New York, 5 Nov. '16.

HET JAPANSCH BANKWEZEN.

Meermalen hebben wij onzen lezers mededeelingen gedaan over den invloed van de oorlogsconjunctuur op de Japansche samenleving. Ook het bankwezen heeft, als begrijpelijk, daarvan den terugslag ondervonden. De goudvoorraad des lands nam sterk toe, deposito's stegen, een lange periode van voor Japan ongekend goedkoop geld prikkelde den ondernemingslust.

Intusschen, de oorlog moge zijn invloed hebben doen gelden, de principieele organisatie van het bankwezen heeft zich niet gewijzigd. Het kan hierom zijn nut hebben in enkele algemeene trekken een overzicht van dit bankwezen te geven.

De oorsprong van het Japansche bankwezen ligt min of meer in het duister, maar het is zeker, dat de z.g. „geldhandelaren”, wisselkantoren enz., bankzaken op groote schaal dreven, reeds lang vóór werd overgegaan tot het toepassen van Westersche methoden. Met het jaar 1868 begon een nieuw tijdperk, zoowel op politiek-, als op sociaal- en handelsgebied. Daar het oude stelsel zich niet meer aan de toenemende eischen aanpaste, bewoog de regeering rijke kooplieden tot het oprichten van banken, die subsidie ontvingen, het recht kregen tot uitgifte van goud- en zilvertificaten en daarom onder regeeringscontrole werden geplaatst. Aangezien deze „goud”- en „zilver”-certificaten enkel staatspapiergeld tot grondslag hadden, ontstonden er spoedig misbruiken en faillissementen, zoodat een hervorming noodzakelijk was.

Naar het voorbeeld der Vereenigde Staten werd toen (1872) een „nationale bankwet” uitgevaardigd en in 1894 bestonden er 133 onder deze wet opgerichte nationale banken met een gezamenlijk kapitaal ad yen 48.691.000, reserven ad yen 17.592.000 en een bankbiljettenomloop van yen 22.180.000.

De eerstvolgende groote verandering was de oprichting der Bank van Japan in 1882 onder een octrooi, dat in vele opzichten gelijk is aan dat der Bank van Engeland. Krachtens een wijziging der bankwet in 1893 werd aan de nationale banken het recht tot uitgifte van bankbiljetten ontnomen en dit verleend aan de Bank van Japan.

De Japansche banken kunnen in twee hoofdgroepen worden onderscheiden: de gewone banken met

man joch

inbegrip der spaarbanken, welke bij de algemeene bankwet zijn geregeld, daarnaast de banken, die voor bepaalde doeleinden in het leven zijn geroepen en waarvoor dan ook bijzondere wetten gelden. Wij zullen beginnen met de instellingen, onder de tweede groep vallende.

De Bank van Japan werd, als reeds gezegd, in 1882 opgericht als circulatiebank des lands. Haar kapitaal is van aanvankelijk 10 geleidelijk tot op 60 miljoen yen gebracht. Daarvan is yen 30 miljoen volgefourneerd, terwijl op de resterende helft 25 pCt. of yen 7,5 miljoen is gestort. Sedert een reeks van jaren wordt over het gestorte kapitaal 12 pCt. dividend uitgekeerd.

De Bank van Japan heeft de bevoegdheid bankbiljetten in omloop te brengen, gedekt door goud en zilver, gemunt of in baren en daarboven tot een be- loop van yen 120 miljoen. Wordt deze grens overschreden, dan is van het verdere een belasting van minstens 5 pCt. per jaar verschuldigd. Haar doel omvat: 1e. het disconten van koop- en schatkistpromessen, wissels e.a. handelspapier; 2e. den handel in edele metalen en het verstrekken van voorschotten daarop; 3e. het incasseren van wissels voor banken, vennootschappen en kooplieden, waarmede zij in geregelde verbinding staat; 4e. het aannemen van gelden in rekening-courant en het in bewaring nemen van edele metalen en fondsen; het geven van voorschotten in rekening-courant of op termijn tegen onderpand van staatsobligatiën, schatkistpapier of van andere obligatiën en van aandelen, mits die door den Staat gewaarborgd zijn.

Het is hier niet de plaats om in uitvoerige beschouwingen te treden over de circulatiebank. Wel echter is het van belang om eens een overzicht te geven van haar laatst bekende weekstaat, vergeleken bij dien op het oogenblik van het uitbreken van den oorlog.

	9 Sept. 1916	1 Aug. 1914
	Yen	Yen
Actief.		
Goud	302.726.000	218.677.000
Staatsobligatiën	36.941.000	49.601.000
Gedisconteerde wissels ..	2.715.000	18.292.000
Voorschotten	112.656.000	78.719.000
Rekeningen met andere banken	361.665.000	184.834.000
Gebouwen	2.494.000	2.602.000
	<hr/>	<hr/>
	819.197.000	552.725.000
Passief.		
Kapitaal	37.500.000	37.500.000
Reserven en winstsaldo	36.779.000	34.606.000
Bankbiljetten	397.489.000	327.226.000
Deposito's en rekening-courant saldi	347.429.000	153.393.000
	<hr/>	<hr/>
	819.197.000	552.725.000

Evenals hier te lande, vindt men ook bij deze circulatiebank, hoewel niet op zoo groote schaal, een sterke vermeerdering van den goudvoorraad. De ontwikkeling van de opeisbare schuld is echter grootendeels in andere richting dan bij de Nederlandsche Bank. Terwijl bij deze laatste het zwaartepunt der stijging nagenoeg uitsluitend in den bankbiljettenomloop ligt, is bij de Bank van Japan deze circulatie tijdens den oorlog met niet méér dan yen 70 miljoen toegenomen, doch de boekschuld met yen 194 miljoen.

De Yokohama Specie Bank is meer bepaald de bank voor den buitenlandschen handel; zij heeft ten doel het disconten van koop- en wissels en vreemde munt, het in ontvangst nemen van gelden à deposito en het verstrekken van voorschotten. Zij vervult de rol van kassier voor den Staat en heeft voorts de bevoegdheid, onder staatscontrole, inwisselbare bankbiljetten uit te geven in de provincie Kwantung en in China. Haar geplaatst kapitaal belooft yen 48 mil-

lioën, waarvan yen 24 miljoen volgestort en yen 24 miljoen met storting van 25 pCt., haar reservefonds yen 20,8 miljoen. De deposito's bedroegen 30 Juni 1913 yen 206 miljoen, op denzelfden datum van 1914 yen 187 miljoen en van 1915 yen 163 miljoen. Het bedrag der te ontvangen wissels daalde in dezelfde jaren van 220 tot 195 en daarna 155 miljoen. De loop dezer rekeningen, als hier aangetoond, is te meer opmerkelijk waar de uitvoerhandel van Japan gedurende den oorlog een zeer groote vlucht heeft genomen en de onderhavige bank meer bepaaldelijk den buitenlandschen handel financiert. Bij deze schijnbare tegenstrijdigheid moet er echter op gewezen worden, dat de groote ontwikkeling van Japan's uitvoer eerst tijdens het tweede oorlogsjaar plaats greep en dat de deposito's bijv. der Y. S. B. reeds einde 1915 een bedrag van yen 212 miljoen aanwezen. Het dividend der bank is sedert jaren onveranderd op 12 pCt. gehandhaafd.

De Hypotheekbank van Japan werd in 1896 ten behoeve van het grondcrediet opgericht. Haar bedrijf is aan verschillende bepalingen onderworpen, o.a. deze, dat de door middel van annuïteiten aflosbare leeningen binnen 50 jaren moeten zijn gedelgd en dat de leeningen op vasten termijn niet langer dan 5 jaar mogen loopen; het gezamenlijk bedrag dezer laatste mag 10 pCt. van dat der leeningen met annuïteiten niet overschrijden. Of er ook nog een wettelijke bepaling is, regelende het maximum percentage der hypotheek van de geschatte waarde der onderpanden, hebben wij niet kunnen nagaan. Wel is voorgeschreven, dat de som der hypotheek beperkt is tot de helft van het gestort aandeelen-kapitaal, plus de in omloop gebrachte pandbrieven, tot uitgifte waarvan aan de bank machtiging werd verleend. Een zuivere hypotheekbank in den strengen zin des woords is de onderhavige instelling niet; immers zij mag ook leeningen verstrekken zonder hypothecair verband aan provinciën, gemeenten enz., aan vereenigingen, die zich de nijverheid, de vischvangst, het boschbedrijf en de veeteelt ten doel stellen. Voorts mag zij obligatiën kopen van landbouw- en nijverheidsbanken, krachtens de wet opgericht en deposito's aannemen. Het bedrag der laatste is beperkt tot het gestort aandeelen-kapitaal en de gelden uit dien hoofde mogen enkel worden gebruikt voor het disconten van wissels, aankoop van staatsfondsen en het verstrekken van voorschotten daarop of op landbouw- en nijverheidsproducten. Einde 1914 was het geplaatste kapitaal der bank yen 40 miljoen, waarop gestort yen 25 miljoen, de reserve yen 4,7 miljoen; aan voorschotten was uitstaande yen 204 miljoen, aan pandbrieven yen 177 miljoen, aan gedisconteerde wissels yen 1,7 miljoen. Sedert 1901 is onafgebroken een dividend van 10 pCt. uitgekeerd.

De Industriele Bank van Japan werd opgericht krachtens de wet van Maart 1900. Haar hoofddoel is de bevordering der nijverheid door het verstrekken van credieten. Zij werkt met een volgestort aandeelen-kapitaal van yen 17½ miljoen en een reservefonds van yen 1,8 miljoen. Einde 1914 waren de bedragen der hoofdrekeningen: deposito's yen 17 miljoen, obligatiën yen 57 miljoen, voorschotten yen 61 miljoen. Het dividend, dat over de jaren 1908/12 8 pCt. had bedragen, werd het daarop volgende jaar verlaagd tot 5½ pCt., om over 1914 weer te stijgen tot 6½ pCt.

Voor het oprichten van gewone banken, evenzeer als voor het samensmelten van dergelijke instellingen, is de toestemming noodig van den minister van financiën, die tevens belast is met het gestadige toezicht daarop. De banken zijn verplicht haar verslagen en halfjaarlijksche balansen bij genoemden minister in te dienen, welke rekeningen buitendien door middel van de bladen of anderszins ter kennis van het publiek moeten worden gebracht. Op 30 Juni 1914 bestonden er 1607 gewone banken met een geplaatst aandeelen-kapitaal van te zamen yen 583 miljoen, waarop ge-

stort yen 406 miljoen en reserves ad yen 128 miljoen. De deposito's bedroegen yen 1491 miljoen, de voorschotten en gediscoteerde wissels yen 1714 miljoen. Over de eerste helft van 1914 werd door al deze banken samen gemiddeld 4 pCt. dividend uitgekeerd, over 1913 7,9 pCt. en 1912 8,5 pCt.

De spaarbanken moeten naamloze vennootschappen zijn. De beheerders zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de verrichtingen gedurende hun ambtstermijn en deze aansprakelijkheid eindigt eerst twee jaar na hun aftreden. Iedere spaarbank moet als waarborg in den vorm van rentegevende staats- of locale obligatiën bij de consignatiekas een bedrag storten minstens gelijk aan $\frac{1}{4}$ van het bedrag harer inlagen. Heeft dit depôt de helft van haar aandelenkapitaal bereikt, dan kan het meerdere bestaan uit wissels en obligatiën of aandelen van gevestigde vennootschappen. De spaarbanken behoeven de goedkeuring van den minister van financiën voor elke verandering in haar statuten of bedrijfsmethoden. Op 30 Juni 1914 waren er 653 spaarbanken met een geplaatst aandelenkapitaal van totaal yen 118,5 miljoen, waarop gestort yen 72 miljoen en reserves ad yen 25 miljoen; de inlagen bedroegen yen 364 miljoen, de voorschotten en gediscoteerde wissels yen 283 miljoen. Over de eerste helft van 1914 keerden al deze banken samen een gemiddeld dividend uit van 4,2 pCt., over 1913 8,6 pCt. Van gemelde 653 spaarbanken waren er 153 (met yen 5.340.000 geplaatst en yen 4.541.563 gestort kapitaal) gewone banken, die tegelijk spaarbanken zijn.

Als een aanwijzing, welke vorderingen ook in Japan de bankconcentratie heeft gemaakt, moge dienen, dat het aantal der gewone banken van 1802 in 1900 was teruggebracht tot 1607 in 1914.

DUITSCHLANDS FINANCIËLE TOESTAND NA DEN OORLOG.

De Allgemeine Rundschau, een blad, dat niet onder verdenking kan staan den toestand voor de Centrale Mogendheden ongunstig voor te stellen, berekent, dat Duitschland's budget na den oorlog M. 13 milliard zal bedragen, zijnde ongeveer een derde van het geheele belastbare inkomen van het land. Brengt men de kleine inkomens, welke niet of althans niet voor een derde belast kunnen worden, in aftrek, dan is dus de jaarlijksche belasting, welke over de grootere inkomens geheven zou moeten worden, veel meer dan 30 pCt. Het blad gebruikt deze cijfers om aan te toonen, dat het onmogelijk zal zijn zulk een ontzettend bedrag bijeen te krijgen uit directe belastingen en begaat de economische fout van te meenen, dat de indirecte belastingen (accijzen, invoerrechten) mee zullen moeten werken ter verkrijging van dit cijfer, tevens betoogende, dat voortbrengselen van eerste behoefte zoo goedkoop mogelijk moeten blijven en dat het de plicht van den Staat is daarvoor zorg te dragen. Het is voldoende bekend, dat belasting op weelde-artikelen alleen geen noemenswaardige bedragen in de schatkist brengt. Met deze cijfers voor oogen — volgens andere schrijvers zijn die nog te laag — is het niet goed te begrijpen hoe Deutsche financiers de meening kunnen zijn toegedaan, dat slechts door een zware kapitaalsbelasting het land uit zijne financiële moeilijkheden kan komen. Berekend wordt, dat in April 1917 de schuldenlast als gevolg van den oorlog tot globaal M. 60 milliard zal zijn gestegen.

AANTEKENINGEN BIJ DE STATISTIEKEN. VII. DE SURINAAMSCH E BANK.

Het behoeft geen betoog, dat deze circulatiebank een heel wat geringere plaats inneemt dan de beide tot nog toe besprokene: de Nederlandsche en de Javasche Bank. Toch heeft de redactie van dit weekblad gemeend, de weekstaten der centrale credietinstelling

van onze door te veel Nederlanders, niet meegetelde kolonie geregeld onder de statistieken te moeten opnemen.

Deze weekstaten zijn heel wat minder uitvoerig dan die van de Nederlandsche en de Javasche Bank. In onze statistieken zijn slechts de voornaamste veranderlijke posten opgenomen; de officieele weekstaat ziet er als volgt uit:

4 November 1916.

Hoofd-Directie	f 353.451,61
Disconto-Rekening	„ 891.787,93
Hypotheek-Rekening	„ 260.200,87 $\frac{1}{2}$
Beleening-Rekening	„ 1.575,—
Munt en Muntmateriaal:	
Nederl. Munt	f 319.644,20
Vreemde Munt	„ 255.965,—
Muntmateriaal: Goud	„ 104.253,54
	„ 679.862,74
Diverse Rekeningen	„ 773.754,95 $\frac{1}{2}$
	<u>f 2.960.633,11</u>
Kapitaal	f 700.000,—
Reserve-Fonds	„ 175.000,—
Disconto Reserve-Rekening ..	„ 125.000,—
Bankbiljetten in omloop	„ 1.090.400,—
Rekening Courant Saldo's en andere binnen vier maanden in Suriname opvraagbare verbintenissen	„ 728.048,47
Diverse Rekeningen	„ 142.184,64
	<u>f 2.960.633,11</u>

De samenstelling van het opereerend kapitaal is zeer opmerkelijk. In tegenstelling met de centrale bank in het moederland is hier de beleening-rekening van zeer gering belang; daarentegen is er geld op hypotheek uitgezet, iets wat bij circulatiebanken slechts zeer sporadisch voorkomt. De bevoegdheid tot het verleen van hypothecair crediet, tot een maximum van een derde gedeelte van het eigen kapitaal der bank, inclusief de reserve, dateert van 1889, toen het voor 25 jaar verleende octrooi van de in 1865 opgerichte vennootschap moest worden vernieuwd en de bank wegens het ontbreken van plaatsing voor beleeningscrediet deze bevoegdheid verzocht. Het bedrag der uitstaande credieten op onroerende goederen is uiteraard weinig aan schommelingen onderhevig; het bedraagt bij voortduring weinig minder dan het wettelijk maximum.

De minimum-metaaldekking der binnen vier maanden opeischbare schulden bedraagt een derde. Bij de oprichting der bank werd deze verhouding vastgesteld, maar in 1871 werd de minimum-dekking tot 40 pCt. verhoogd, waarna zij in 1889 weer op het oude en tegenwoordige percentage werd teruggebracht, met bevoegdheid van den Gouverneur om in dringende omstandigheden de verhouding te wijzigen. Van deze bevoegdheid behoefde slechts éénmaal gebruik te worden gemaakt, n.l. in 1911, toen de balata-industrie zich plotseling zóó uitbreidde, dat de bank niet tijdig genoeg maatregelen kon nemen om die industrie van voldoende geldmiddelen te voorzien, zonder wijziging der vastgestelde verhouding tusschen obligo's en metaaldekking. Deze verhouding werd toen tijdelijk op een vierde verminderd; het dekkingspercentage is echter slechts op één weekstaat onder de gewone $33\frac{1}{3}$ geweest. ¹⁾

De invloed van den oorlog is bij de Surinaamsche Bank zeer bijzonder geweest. Van vermeerdering van het opereerend kapitaal of toename van de circulatie, zooals bij vrijwel alle circulatiebanken valt waar te nemen, was in ons Guyana geen sprake. Evenwel vertoon de metaalvoorraad mutaties, zooals ze zich wel nergens anders hebben voorgedaan.

'Het goud toch is in Suriname een product van een

¹⁾ Een deel der vorenstaande gegevens is ontleend aan de Encyclopaedie van Nederlandsch West-Indië.

inheemsche industrie. Toen nu de oorlog den afzet van dat product belemmerde, heeft de Surinaamsche Bank zich bereid verklaard, het in de kolonie gewonnen goud op te koopen, aanvankelijk tegen normalen prijs, later iets lager dan men gewoon was te bedingen. De bank deed dit blijkens haar jaarverslag over 1914 met tweeledige bedoeling, n.l. om de goudindustrie in staat te stellen, zooveel mogelijk haar bedrijf kalm voort te zetten, alsmede om achteruitgang van het dekkingscijfer door te verwachten verzilvering van bankbiljetten en vermeerdering van credietvraag te voorkomen.

Interessant is het, na te gaan, hoe de samenstelling van den metaalvoorraad zich wijzigde, hoe met name de voorraad gouden muntmateriaal voortdurend toenam tot begin 1915 weer afscheep kon plaats vinden, hoe uit deze verschepingen voor de bank saldi in het buitenland ontstonden, opgenomen onder de diverse rekeningen, hoe de rekening-courantsaldo's met den goudvoorraad stegen doordat de verkoopers van het goud door de bank werden gecrediteerd. Het volgende staatje toont deze mutaties duidelijk aan:

	In duizenden gulden.				
	Ned. munt	Vreemde munt	Munt-materiaal	Div. Rek. Activa	Rek. Crt. Saldo's
25 Juli 1914..	450	188	7	396	560
29 Aug. 1914..	311	215	189	470	824
26 Sept. 1914..	341	220	285	320	895
31 Oct. 1914..	376	218	442	298	1002
28 Nov. 1914..	412	220	559	239	1054
24 Dec. 1914..	422	221	673	271	1046
30 Jan. 1915..	472	221	745	270	1138
27 Feb. 1915..	480	222	622	472	1158
27 Mrt. 1915..	487	217	556	646	1331
24 Apr. 1915..	489	216	686	603	1572
29 Mei 1915..	473	211	408	825	1450
26 Juni 1915..	452	209	462	909	1541
31 Juli 1915..	465	200	413	992	1548
28 Aug. 1915..	474	212	424	984	1535
25 Sept. 1915..	448	215	216	1262	1040
30 Oct. 1915..	426	247	22	1128	1050

HOE DE AMERIKAANSCH E MARKT OP DE VREDESVOORSTELLEN REAGEERDE.

Tot verklaring van den koersloop in onderstaande statistiek (slotkoersen van New York) worden de navolgende gebeurtenissen in herinnering gebracht:

12 Dec. 1916: Vredesvoorstel der Centrale Mogendheden.

15 Dec. 1916: Motie van afwijzing in de Doema.

19 Dec. 1916: Rede van Lloyd George.

20 Dec. 1916: Rede van Briand.

21 Dec. 1916: Nota van Wilson.

REGEERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED.

Uitvoer verboden. Verboden is de uitvoer van *ganzen, kalkoenen, tamme konijnen, alle soorten van wild, benevens wilde konijnen, zowel levend als gedood.* Voorts is verboden de uitvoer van *bijenwas.*

Uitvoer van ijzer- en staaldraad. Met het oog op de behoefte aan ijzer- en staaldraad hier te lande zullen geen uitvoervergunningen voor dit product, of voor artikelen, daaruit vervaardigd, meer worden verleend, ook niet voor zoover betreft uitvoer naar de Nederlandsche koloniën.

Uitvoer van zaden. Aan ingeschreven exporteurs en producenten van tuinbouwzaden zal vergunning worden verleend voor den uitvoer van bepaalde partijen *agurken- en komkommerzaad, radijszaad, kropslazaad, pluksla- en snijslazaad, mangelwortelenzaad, voederbietenzaad, krotenzaad, veldslazaad, rammenaszaad en snijbietzaad* van nader door de Rijkscommissie van Toezicht op de Vereeniging „Zaadcentrale” aan te wijzen soorten.

Opgave van voorraden ijzer en staal. Onder dagteekening van 18 dezer is door den minister eene nadere circulaire gericht tot de burgemeesters inzake de opgave der in de gemeenten aanwezige voorraden ijzer en staal. In tegenstelling met het verzoek, op 9 November gedaan, wordt de verplichting tot het doen van dergelijke opgaven over de maand December thans opgeheven en verder voor het volgende jaar beperkt tot eenmaal per kwartaal, te beginnen met 15 Januari.

Distributie van ammoniak-super. Blijkens mededeeling van de Kunstmestcommissie zal een aanvang worden gemaakt met de eerste distributie der bestelde ammoniak-super voor bemesting van den oogst 1916/17 en wel tot eene hoeveelheid van 40 pCt. van iedere goedgekeurde aanvraag. Gewaarborgd wordt een gehalte van 7 pCt. stikstof en 9 pCt. fosforzuur; de prijs is vastgesteld op f 18 per 100 K.G. bruto voor netto in zakken vrij uit schaal aan het pakhuis der fabriek, waar de aflevering plaats vindt.

Graan. Bij circulaire aan de burgemeesters vestigt de minister er de aandacht op, dat naar hem gebleken is, graan van den oogst 1915, al dan niet vermengd met graan van den oogst 1916, tegen buitensporige prijzen in den handel wordt gebracht. Ten einde dat tegen te gaan, is het verbod tot uitvoer uit eene gemeente uitgebreid tot alle rogge, tarwe, gerst, haver en boonen, in gemalen of ongemalen toestand en wordt den burgemeesters verzocht den uitvoer van deze granen, welke niet reeds door het Rijk zijn aangekocht, te beletten, tenzij de eigenaren deze

Industriële Aandeelen.

December	11	12	13	14	15	16	18	19	20	21	22	23	26
Am. Beet Sugar....	103 1/2	98 1/8	101 1/4	97 1/2	98	100	98	97 3/4	93	83	89 3/4	89 3/4	90
American Can....	59 3/8	55	56 1/2	50 1/2	51	51 3/4	50 5/8	50	47 3/4	44 1/4	47 1/4	46 3/4	47 3/8
Am. Smelting....	113 3/8	108	110 3/8	106 1/8	108 1/2	108 1/2	107 3/8	106 3/4	105 3/4	102 1/2	105 3/4	105 1/8	105
Anaconda.....	94	87 1/2	91 3/8	85 1/2	86 1/4	87 1/2	86 7/8	86 3/4	84	77 3/4	83 1/4	82 1/2	83 3/8
Bethlehem Steel....	635	590	590	565	550	560	555	570	500	475	500	500	485
Central Leather..	110 3/4	101 1/2	105	96	93 3/4	94	93 3/4	92 1/4	86	75 3/8	87	85	86 3/4
Int. Merc. Marine..	44 3/8	39 3/8	42 1/4	37	34 3/4	36 3/8	35 3/4	33 3/4	26 3/4	23 3/4	26 1/2	25 1/2	23 1/8
Pittsburgh Coal....	55 3/4	46	48 7/8	43	44 1/4	46 1/2	44 3/4	43	40 5/8	33 1/2	38 3/4	39 3/8	39 3/8
Studebaker Corp. .	120	117	116 1/4	112 1/2	114	115 1/4	112	113	113	106	111	111	111 1/2
U. S. Steel.....	123 3/8	118	119 7/8	113 1/2	112	114	113	112	107 7/8	101	107	106	107 3/8

Spoorwegaandeelen.

December	11	12	13	14	15	16	18	19	20	21	22	23	26
Atchison Topeka ..	104	103 1/2	104 1/4	102 7/8	103 1/2	104 3/4	104 1/2	104 1/2	104	101 3/4	103 7/8	104	104
Erie.....	36 3/4	35 1/8	36 3/8	35 3/8	35 7/8	37 3/8	36 3/8	36 7/8	36	33 1/2	34 3/4	34 3/8	34 3/4
New York Central..	106 1/2	104 1/4	106 1/4	105	105	106 1/8	105 3/4	105 1/4	104 7/8	101 1/2	104	103 3/4	104
Norfolk & Western..	137	134 3/4	136 3/4	134 3/4	135 1/2	137 1/4	136	136 1/8	134 3/4	132	135 7/8	135 3/4	135
Pennsylvania.....	56 1/2	56	56 1/8	56	55 7/8	56 1/4	56 1/8	56	56 3/8	55 5/8	56 1/4	56 1/8	56 1/4
Southern Pacific ..	98 1/2	97	98	97 1/8	97 1/4	98	98 1/8	98 3/8	97 7/8	94 7/8	97 1/8	97 1/8	97 3/4
Southern Railway..	29 7/8	28 1/2	31 7/8	31 3/8	34	36 3/8	35 1/4	34 1/2	33 3/8	30 1/2	32 7/8	32 7/8	32 3/8
Union Pacific.....	144 3/8	142 3/4	145	144	144 1/2	146 1/4	146	147 7/8	148 1/4	143 1/2	147 1/4	147 3/8	147 3/4

alsnog aan het Rijk verkoopen tegen de prijzen, die zijn vastgesteld voor de granen van den oogst 1916.

Bij eventuele pogingen tot uitvoer, weigering tot verkoop aan het Rijk, of poging tot verkoop aan derden, dienen de burgemeesters, zoo noodig, machtiging tot inbezitting aan te vragen.

MAANDCIJFERS.

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.

(In Guldens).

	November 1916	Eerste elf maanden van 1916	Eerste elf maanden van 1915
Directe belastingen.			
Grondbelasting	1.954.720	14.839.674	14.446.332
Personeele belasting ..	1.271.260	11.741.297	11.321.658
Inkomstenbelasting ..	2.543.754	29.706.016	5.395.832
Belasting op bedrijfs- en andere inkomsten ..	—	—	9.737.774
Vermogensbelasting ..	985.711	3.264.038	6.972.217
Mijnen	9.238	74.583	17.923
Totaal	6.764.683	59.625.608	47.891.736
Invoerrechten			
Formaatzegel	1.183.120	15.582.098	13.656.149
Formaatzegel	1.567	23.054	21.745
Totaal	1.184.687	15.605.152	13.677.894
Accijnzen.			
Suiker	404.376	25.346.727	22.541.926
Wijn	21.476	1.138.909	1.244.083
Gedistilleerd	3.477.843	25.054.630	22.873.729
Zout	171.087	1.998.381	1.990.761
Bier en azijn	144.474	1.536.922	1.463.542
Geslacht	930.559	8.678.141	7.547.441
Totaal	5.149.815	63.753.710	57.661.482
Gouden en zilveren werken			
Essaailoon	64.865	586.771	423.851
Essaailoon	53	573	574
Totaal	64.918	587.344	424.425
Indirecte belastingen.			
Zegelrechten	797.096	7.114.920	5.471.397
Registratierechten ..	1.257.135	9.562.173	5.182.755
Hypotheekrechten ..	138.325	974.220	486.955
Successierechten ..	1.665.824	17.302.633	16.677.030
Totaal	3.858.380	34.953.946	27.818.137
Domeinen			
Staatsloterij	409.364	2.322.248	1.076.380
Staatsloterij	9.061	629.596	643.025
Jacht en visscherij ..	2.622	191.711	164.067
Loodsgelden	70.075	784.219	1.069.990
Totaal generaal..	17.513.605	178.453.534	150.427.136

OPCENTEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	November 1916	Eerste elf maanden van 1916	Eerste elf maanden van 1915
Directe belastingen.			
Grondbelasting	391.893	2.809.613	2.749.304
Personeele belasting ..	274.005	2.503.824	2.189.375
Inkomstenbelasting ..	876.519	9.231.464	1.780.797
Vermogensbelasting ..	324.755	996.434	765.557
Accijnzen.			
Suiker	80.875	5.069.345	3.960.472
Wijn	4.295	227.782	67.671
Gedist. (binn.-en buitl.)	347.784	2.505.463	2.245.997
Indirecte belastingen.			
Zegelrecht van buitl. eff.	19.617	397.123	284.509
Registratierechten ..	125.574	952.906	500.273
Hypotheekrechten ..	13.816	96.739	46.876
Totaal	2.459.133	24.790.693	14.590.831

BELASTINGEN IN VERBAND MET DE BUITEN-GEWONE OMSTANDIGHEDEN.

	November 1916	Eerste elf maanden van 1916
Oorlogswinstbelasting	2.645	2.645
Verdedigingsbelasting Ia ..	981.388	2.081.339
Verdedigingsbelasting Ib ..	35.946	36.050
Verdedigingsbelasting II ..	811.081	868.398
Totaal	1.831.060	2.988.432

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

I. BANKDISCONTO'S.

	23 December 1916	20 Juli 1914
Ned. (Disc. Wissels. 4 1/2 sedert 1 Juli '15	3 1/2 sedert 23 Mrt. '14	
Bel. Binn. Eff. 4 1/2 " 1 " '15	4 " 23 " '14	
Bank (Vrsch. in R.C. 5 1/2 " 19 Aug. '14	5 " 23 " '14	
Bank van Engeland 6 " 14 Juli '16	3 " 29 Jan. '14	
Duitsche Rijksbank 5 " 23 Dec. '14	4 " 5 Febr. '14	
Bank van Frankrijk 5 " 20 Aug. '14	3 1/2 " 29 Jan. '14	
Oostenr. Hong. Bk. 5 " 10 Apr. '15	4 " 12 Mrt. '14	
Russische Staatsbk. 6 " 27 Juli '14	5 " 1 Apr. '14	
Nat. Bank v. Denem. 5 " 10 " '15	5 " 6 Febr. '14	
Zweedsche Rijksbk. 5 1/2 " 9 Nov. '16	4 1/2 " 6 " '14	
Zwitserse Nat. Bk. 4 1/2 " 2 Jan. '15	3 1/2 " 19 " '14	
Bank van Italië .. 5 " 1 Juni '16	5 " 9 Mei '14	
Feder. Res. Bk. N.Y. 3-5 " 4 Febr. '15	—	
Javasche Bank .... 3 1/2 " 1 Aug. '09	3 1/2 " 1 Aug. '09	

II. OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto	Berlijn Part. disconto	Parijs Part. disc.	N. York Call-money
	Part. disconto	Prolongatie				
23 Dec. '16	4 1/8-1/4 1)	4	5 17/32	4-5/8	—	2 1/2-3 1)
18-23 " '16	4 1/8-5/8	4	5 17/32	4-5/8	—	2 1/2-4 1/2
11-16 " '16	4-5/8	3 1/2-4 1/2	5 17/32	4-5/8	—	3 1/4-10
4-9 " '16	4 1/8-5/8	3 1/2-4	5 17/32	4-5/8	—	3 1/2-9
20-24 D. '15	3 1/8	3-3/4	5 5/16	—	—	1 7/8
21-24 D. '14	—	—	2 3/4-7/8	—	—	2 3/4-3
20-24 Jul. '14	3 1/8-5/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 3/4	1 3/4-2 1/2

1) Noteering van 22 December.

WISSELKOERSEN.

I. KOERSEN IN NEDERLAND.

Voor Londen, Berlijn en Parijs worden voorloopig ook de dagelijksche noteeringen te Amsterdam opgenomen. De dagelijksche koersen op New York, alsmede de laagste en hoogste der week zijn aan particuliere opgaven ontleend.

Data	Londen	Berlijn	Parijs	New York
18 Dec. 1916 ..	11.68 1/4	41.07 1/2	42.15	2.44 7/8
19 " 1916 ..	11.68 1/2	41.20	42.10	2.44 3/8
20 " 1916 ..	11.68 1/2	41.—	42.10	2.44 3/4
21 " 1916 ..	11.68 1/2	40.60	42.10	2.44 3/4
22 " 1916 ..	11.68 1/4	41.55	42.10	2.44 3/4
23 " 1916 ..	11.68 1/4	41.05	42.07 1/2	2.44 7/8
Laagste der week	11.67 1/2	40.50	42.—	2.44 1/2
Hoogste " "	11.69	42.25	42.25	2.45
16 Dec. 1916 ..	11.68	41.50	42.10	2.44 7/8
9 " 1916 ..	11.67	39.17 1/2	42.02 1/2	2.44 3/4
Muntpariteit ..	12.10 3/8	59.26	48.—	2.48 3/4

Data	Zwitserland	Weenen	Kopenhagen	Stockholm	Batavia telegrafisch
23 Dec. 1916	48.85	25.55	67.10	72.—	99 1/2-100 1/2
Laagste d. w.	48.80	25.40	66.70	71.70	—
Hoogste " "	49.50	26.70	67.40	72.25	—
16 Dec. 1916	49.40	26.—	67.25	71.95	99 1/2-100 1/2
9 " 1916	49.10	24.40	66.90	71.50	99 1/2-100 1/2
Muntpariteit	48.—	50.41	66.67	66.67	100

OVERZICHT.

Met uitzondering van wissels op Londen, Parijs en New York, was de wisselmarkt ook deze week weder zeer onregelmatig. Londen was bijna zonder beweging; in den loop van iederen dag kwamen kleine schommelingen voor, de slotprijzen waren echter steeds gelijk. Evenzoo Parijs en

New York. Was Maandag de stemming voor Parijs beduidend vaster, de overige dagen was de koers weder stationair, hoewel steeds boven pariteit met London, door goede vraag voor Zwitsersche rekening. Daarentegen schommelde Berlijn en Weenen weder geducht. De stijging van de vorige week kon niet gehandhaafd blijven en de koersen liepen weder terug van 41,50 en 26 tot 40,55 en 25,45. Vrijdag kwam er echter door de nota van President Wilson weder een plotselinge stijging, zoodat koersen van 42,25 26,70 betaald werden. Dit duurde evenwel niet lang, de flauwe stemming kreeg weder de overhand. Slot circa 41,15 en 25,55. Ook de overige koersen zeer onzeker en met geringen handel.

II. KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in \$ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in cents p. Rm. 4)	Zicht Amsterd. (in cents per gld.)
23 December 1916	4.76.35	5.84 1/2	72 1/4	40 13/16
Laagste d. week..	4.76.35	5.84 1/2	71 1/4	40 13/16
Hoogste „ „ ..	4.76.45	5.84 1/2	75 1/4	40 7/8
16 December 1916	4.76.50	5.84	72 1/4	40 7/8
9 „ 1916	4.76.45	5.85	66 1/4	40 13/16
Muntpariteit....	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 3/16

III. KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	8 Dec. 1916	13 Dec. 1916	Week 18-22 December		22 Dec. 1916
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië..	Piast. p. £	97 3/8	97 3/8	97 7/16	97 7/16	97 7/16
B. Aires	d.p.gd.pes.	50 1/2	51 3/4	50 1/2	51 1/2	50 1/2
Calcutta	sh/d.p.rup.	1 4/32	1 4/32	1 4/32	1 4/32	1 4/32
Hongkong ..	id. p. \$	2 3/4	2 4/4	2 4/32	2 4/32	2 4/32
Lissabon	d. p. pseudo	31 1/8	31 1/8	30 3/4	31 3/4	31 1/8
Madrid	Peset. p. £	22.20	22.37	22.20	22.85	22.22 1/2
Montevideo ..	d. p. peso	55 1/4	56 1/4	54 1/4	55.—	54 1/4
Montreal....	\$ per £	4.76 1/2	4.76 1/2	4.76 1/4	4.77 1/8	4.76 3/4
Petrograd ..	R. p. £ 10	161 3/4	163 3/8	154 1/2	161	155 3/4
R.d.Janeiro 1)	d. p. milr.	12	12	12 1/32	12 1/8	12 1/16
Rome	Lires p. £	32.20	32.70	32.30	32.90	32.77 1/2
Shanghai ..	sh/d.p. tael	3/6	3/6	3/6 1/2	3/6 1/2	3/6 1/2
Singapore ..	id. p. \$	2 4/32	2 4/32	2 4/32	2 4/32	2 4/32
Valparaiso 1)	d. p. pap.p.	11 13/32	11 3/8	11 23/32	11 13/16	11 13/16
Yokohama ..	sh/d.p. yen	2 1/16	2 1/16	2 1/16	2 1/16	2 1/16

1) Noteeringen op 90 dagen.

GOUDE EN ZILVER.

GOUDBEWEGING BIJ DE BANK VAN ENGELAND.

Sedert begin Augustus 1916 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

ZILVER.

Zoals te verwachten was is de markt zeer stil geweest en het slot blijft op 36 13/16 tegen 36 3/8 een week te voren. Een oogenblik echter ontstond er een scherpe rijzing tot 37 d. op de bekendmaking dat het Indische Gouvernement had besloten de toewijzing van Council-wissels en van telegrafische transfers te beperken, zijnde dit een duidelijke aanwijzing van een tijdelijk te kort aan ropijen in Indië. Toen evenwel de eerste verrassing voorbij was en beseft werd dat, welke ook de invloed dezer beperking mocht zijn, enorme vraag naar zilver hier ter plaatse daaruit niet noodwendig behoefde te volgen, zakte de markt weer in en kreeg zij een stil aanzien.

Noteering te Londen.

te New York.

23 Dec. 1916.....	36 7/16	75 3/4
16 „ 1916.....	36 13/16	76 1/4
9 „ 1916.....	36	75 1/4
2 „ 1916.....	36	75 1/4
24 Dec. 1915.....	25 3/4	53 3/8
24 Dec. 1914.....	22 11/16	48 3/4
20 Juli 1914.....	24 15/16	54 1/8

NEDERLANDSCHE BANK.

VERKORTE BALANS OP 23 DECEMBER 1916.

Activa.		
Binnenl. Wissels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 42.432.901,54 B.-bk. „ 438.706,31 Ag.sch. „ 13.588.106,30	f 56.459.714,15
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—	—
Idem eigen portef.	f 8.124.834,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. „	—	8.124.834,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	H.-bk. f 34.465.744,91 B.-bk. „ 8.997.286,36 1/2 Ag.sch. „ 33.970.276,89 1/2	f 77.433.308,17
Op Effecten	f 72.341.908,17	—
Op Goederen en Spec. „	5.091.400,—	77.433.308,17
Voorschotten a. h. Rijk.....	—	—
Munten Muntmateriaal	—	—
Munt, Goud	f 58.449.970,—	—
Muntmat. Goud.....	529.163.091,71 1/2	—
	f 587.613.061,71 1/2	—
Munt, Zilver, enz. „	7.157.480,14 1/2	—
Muntmat. Zilver .. „	—	594.770.541,86
Effecten	—	—
Bel. v. h. Res.fonds.	f 5.142.970,12 1/2	—
id. van 1/3 v. h. kapit. „	3.953.173,25	9.096.143,37 1/2
Geb. en Meub. der Bank	—	1.400.000,—
Diverse rekeningen	—	70.144.655,04
	—	f 817.429.196,59 1/2
Passiva.		
Kapitaal.....	f 20.000.000,—	—
Reservefonds	5.155.090,93 1/2	—
Bankbiljetten in omloop.....	728.640.090,—	—
Bankassigatiën in omloop.....	2.744.670,57 1/2	—
Rekening-Courant saldo's:	—	—
Vau het Rijk.....	f 2.282.314,07 1/2	—
Van anderen	52.622.978,79 1/2	54.905.292,87
Diverse rekeningen	—	5.984.052,21 1/2
	—	f 817.429.196,59 1/2
Beschikbaar metaalsaldo.....	f 436.611.577,36 1/2	—
Op de basis van 2/3 metaaldekking	279.353.566,87	—
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is ..	2.183.057.886,82 1/2	—

Bij vergelijking met den vorigen weekstaat blijken de volgende verschillen:

	Meer	Minder
Disconto's	2.544.171,46 1/2	—
Buitenlandsche wissels....	1.020.066,—	—
Beleeningen	—	245.513,08
Goud	—	2.909.869,57
Zilver	209.565,45 1/2	—
Bankbiljetten.....	—	4.675.925,—
Part. Rek.-Crt. saldo's ..	—	1.272.021,57 1/2

N.B. Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	23 Dec. 1916	16 Dec. 1916
Aan schatkistpromessen..	f 103.360.000,—	f 105.350.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	„ 31.000.000,—	„ 33.000.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 111.254.000,—	„ 105.879.000,—
Aan zilverbons	„ 15.846.547,—	„ 15.979.792,—

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bank- biljetten	Andere opeisbare schulden
23 Dec. 1916	587.613	7.157	728.640	57.650
16 " 1916	590.523	6.948	733.316	56.512
9 " 1916	584.126	6.855	740.642	37.300
2 " 1916	585.142	6.626	746.774	39.773
25 Nov. 1916	584.591	6.725	736.284	48.950
18 " 1916	582.121	6.541	738.544	49.804
11 " 1916	584.157	6.450	740.458	50.211
4 " 1916	585.201	6.318	744.709	51.672
28 Oct. 1916	583.642	6.531	730.338	76.022
21 " 1916	583.658	6.410	715.965	91.762
14 " 1916	584.677	6.273	715.453	90.348
7 " 1916	587.354	6.189	708.521	99.070 ¹⁾
30 Sept. 1916	587.360	6.597	700.782	108.636
24 Dec. 1915	427.862	6.364	558.491	62.280
24 Dec. 1914	208.119	3.492	473.107	19.054
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

¹⁾ Waarvan Rek. crt. saldo van het Rijk f 2.694.000.

Data	Disconto's		Belee- ningen	Beschik- baar Metaal- saldo	Dek- kings- percen- tage
	Totaal	Hiervan Schatkist- promessen rechtstreeks			
23 Dec. 1916	56.459	31.000	77.433	436.612	76
16 " 1916	53.916	33.000	77.679	438.613	76
9 " 1916	51.150	30.000	70.303	434.497	76
2 " 1916	58.810	37.000	80.167	433.563	75
25 Nov. 1916	68.280	50.000	66.229	433.374	75
18 " 1916	73.662	56.000	67.000	430.096	75
11 " 1916	67.920	52.000	66.721	431.577	75
4 " 1916	70.590	54.000	70.927	431.346	73
28 Oct. 1916	99.035	83.000	63.153	428.001	73
21 " 1916	98.853	83.000	60.507	427.622	73
14 " 1916	93.911	78.000	59.502	428.889	73
7 " 1916	105.286	89.500	59.986	431.122	73
30 Sept. 1916	105.616	89.500	60.662	431.171	72
24 Dec. 1915	76.399	48.500	90.971	309.505	70
24 Dec. 1914	154.784	64.500	133.354	112.957	45
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	54

¹⁾ Op de basis van 2/3 metaaldekking.

JAVASCHE BANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden Guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bank- biljetten	Andere opeisb. schulden
28 Oct. 1916	72.696	22.881	157.871	57.369
21 " 1916	70.711	22.854	158.759	52.810
14 " 1916	70.761	22.717	157.649	57.493
7 " 1916	70.441	23.743	154.876	58.821
30 Oct. 1915	39.680	32.715	142.170	27.947
31 Oct. 1914	40.266	23.097	139.696	20.572
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Dis- conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Belee- ningen	Diverse reke- ningen ¹⁾	Beschik- baar metaal- saldo	Dek- kings- percen- tage
28 Oct. 1916	6.199	38.279	72.496	6.676	52.529	44
21 " 1916	6.036	37.697	70.808	7.852	51.252	44
14 " 1916	6.258	37.992	72.250	9.107	50.449	43
7 " 1916	6.399	37.374	74.127	8.585	50.823	44
30 Oct. 1915	5.814	17.646	49.617	27.913	38.371	42
31 Oct. 1914	5.723	8.954	41.819	21.308	31.309	40
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ²⁾	44

¹⁾ Sluitpost der activa.²⁾ Op de basis van 2/3 metaaldekking.

SURINAAMSCHE BANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden guldens.)

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeisb. schulden	Disconto's	Div. reke- ningen ¹⁾
4 Nov. 1916	680	1.090	728	892	774
28 Oct. 1916	665	1.004	797	888	755
21 " 1916	689	1.104	897	889	804
14 " 1916	632	1.145	692	885	727
6 Nov. 1915	697	969	1.034	875	1.104
7 Nov. 1914	1.065	1.052	952	743	276
25 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

I. BANK VAN ENGELAND.

WEEKSTAAT VAN 20 DECEMBER 1916.

ISSUE DEPARTMENT.

Notes issued.. £ 71.303.390	Government Debt £ 11.015.100
	Other securities,, 7.434.900
	Gold coin and bullion.... ,, 52.853.390
£ 71.303.390	£ 71.303.390

BANKING DEPARTMENT.

Capital..... £ 14.553.000	Government securities.. £ 42.187.508
Rest..... ,, 3.277.154	Other securities,, 104.680.907
Public deposits,, 53.580.815	Notes..... ,, 32.079.290
Other deposits,, 109.007.255	Gold and silver coin..... ,, 1.494.410
Seven-day and other bills... ,, 23.891	£ 180.442.115
£ 180.442.115	£ 180.442.115

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens de cijfers der door de Regeering uitgegeven currency notes van 1 £ en 10 sh. met het bedrag der gouddekking en der tot dekking aangewezen Government securities. De publicatie dezer cijfers geschiedt sedert 26 Augustus 1914.

(In duizenden p. st.)

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
20 Dec. 1916	54.348	39.224	***	***	***
13 " 1916	55.106	37.957	141.171	28.500	110.268
6 " 1916	55.943	37.858	138.568	28.500	107.268
29 Nov. 1916	56.043	37.656	136.582	28.500	105.323
22 Dec. 1915	51.091	35.098	101.132	28.500	54.621
23 Dec. 1914	70.378	36.221	38.463	17.500	16.924
22 Juli 1914	40.164	29.317	.....	.....	.....

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Re- serve	Dek- kings- percen- tage ¹⁾
20 Dec. 1916	42.187	104.681	53.581	109.007	33.574	20.65
13 " 1916	42.188	104.060	57.512	106.526	35.599	21.70
6 " 1916	42.188	106.750	58.717	108.946	36.534	21 3/4
29 Nov. 1916	42.188	104.271	56.237	109.269	36.837	22 1/4
22 Dec. 1915	32.840	102.450	53.135	98.734	34.444	22,68
23 Dec. 1914	14.806	103.294	37.459	115.406	52.608	34,41
22 Juli 1914	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 3/8

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

II. DUITSCHE RIJKBANK.

STAAT VAN 15 DECEMBER 1916.

De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

Metallbestand	Mk.	2.535.414.000
davon Goldbestand	"	2.518.873.000
Reichs- und Darlehenskassenscheine....	"	228.101.000
Noten anderer Banken	"	7.941.000
Wechsel	"	7.867.563.000
Lombardforderungen	"	12.831.000
Effekten.....	"	88.141.000
Sonstige Aktiva	"	758.108.000
Grundkapital.....	"	180.000.000
Reservefonds	"	85.471.000
Notenumlauf	"	7.471.529.000
Sonstige täglich fällige Verbindlichkeiten	"	3.294.978.000
Sonstige Passiva	"	466.121.000

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens het cijfer der uitgegeven Darlehenskassenscheine. De Scheine, welke niet in kas zijn bij de Reichsbank, circuleeren grotendeels onder het publiek. De Darlehenskassen zijn ingesteld op 11 Augustus 1914.

(In duizenden Mark)

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekkings-percentage ¹⁾
15 Dec. 1916	2.535.414	2.518.873	228.101	7.471.529	37
7 " 1916	2.535.106	2.518.759	264.074	7.401.890	38
30 Nov. 1916	2.534.945	2.518.488	315.832	7.333.660	39
23 " 1916	2.534.517	2.518.231	281.848	7.127.016	40
15 Dec. 1915	2.474.971	2.437.768	320.361	6.099.781	47
15 Dec. 1914	2.096.914	2.051.999	627.570	4.275.316	64
23 Juli 1914	1.691.669	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
15 Dec. 1916	7.867.563	3.294.978	***	***
7 " 1916	7.930.684	3.423.665	2.922.600	253.200
30 Nov. 1916	8.075.687	3.661.917	2.902.000	305.100
23 " 1916	8.383.569	4.173.866	2.733.100	269.400
15 Dec. 1915	5.275.435	1.765.726	1.319.000	274.000
15 Dec. 1914	3.070.950	1.714.293	990.000	622.000
23 Juli 1914	750.892	943.964	.....	.....

III. BANK VAN FRANKRIJK.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Van 6 Aug. 1914 tot 28 Jan. 1915 werden geen staten gepubliceerd. De met * geteekende posten komen eerst sedert 28 Jan. 1915 in den weekstaat voor. De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

(In duizenden francs.)

Data	Goud	Zilver	* Te goed in het buitenland	Wissels	* Uitgestelde wissels
21 Dec. 1916	5.076.626	299.092	767.000	594.202	1.341.694
14 " 1916	5.066.014	307.974	726.090	575.432	1.346.165
7 " 1916	5.054.773	311.008	863.400	557.983	1.351.181
30 Nov. 1916	5.045.547	316.258	965.000	645.116	1.356.932
23 Dec. 1915	5.070.563	352.281	990.450	385.398	1.838.704
24 Dec. 1914	—	—	—	—	—
23 Juli 1914	4.104.390	639.620	—	1.541.080	.....

Data	Beleening	* Buitgew. voorsch. a/d. Staat	Bankbiljetten	Rek. Crt. Particulieren	Rek. Crt. Staat
21 Dec. 1916	1.321.919	7.300.000	16.500.660	2.180.210	31.321
14 " 1916	1.336.309	7.100.000	16.383.954	2.021.812	26.657
7 " 1916	1.337.339	6.900.000	16.298.007	1.952.914	68.371
30 Nov. 1916	1.332.775	6.500.000	16.119.496	1.916.838	55.033
23 Dec. 1915	1.161.093	5.000.000	13.201.110	2.033.195	362.835
24 Dec. 1914	—	—	—	—	—
23 Juli 1914	769.400	.....	5.911.910	942.570	400.590

IV. RUSSISCHE STAATSBANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

De post „Schatkistbiljetten" komt eerst sedert 14 November 1914 n. st. in den weekstaat voor. De biljetten zijn niet inwisselbaar.

(In millioenen Roebel).

Data n. st.	Goud	Tegood in buitenland	Zilver	Schatkistbiljetten	Disconto's en beleeningen	Circulatie	Rek. Courant
14 Dec. '16	1.473	2.150	111	6.185	647	8.383	1.782
6 " '16	1.467	2.149	105	6.015	639	8.305	1.711
29 Nov. '16	1.465	2.150	105	6.073	652	8.235	1.721
21 " '16	1.559	2.055	102	6.148	907	8.176	1.694
14 Dec. '15	1.607	228	34	3.289	1.390	5.201	1.490
14 Dec. '14	1.553	215	47	473	1.152	2.846	973
21 Juli '14	1.601	144	74	....	757	1.634	1.099

V. BELGIË.

Van de Nationale Bank van België, die haar goudvoorraad naar Londen heeft overgebracht, zijn sedert 6 Augustus 1914 geen weekstaten openbaar gemaakt.

De Société Générale de Belgique is einde 1914 met de functie van circulatiebank belast. Het Notendepartement dezer bank publiceert wekelijks verkorte balansen. De biljetten zijn niet inwisselbaar.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden francs.)

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleev. van buitenl. vorder.	Beleev. van d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circulatie	Rek. Crt. saldi.
7 Dec. 1916	350.409	77.577	480.000	40.027	848.948	89.355
30 Nov. 1916	352.206	77.357	480.000	42.074	840.868	101.029
23 " 1916	351.607	77.289	480.000	44.395	837.560	106.017
16 " 1916	350.989	76.742	480.000	47.743	827.228	118.616
9 Dec. 1915	164.072	40.339	480.000	60.021	592.832	154.130

VI. VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

In werking getreden op 16 November 1914.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden dollars.)

Data	Goud	Zilver	Wissels	Deposito's	Circulatie	Dekkings-Percentage ¹⁾
17 Nov. '16	435.645	16.580	117.493	647.425	15.498	72.3
10 " '16	406.836	7.312	110.293	579.801	14.916	72.8
3 " '16	407.192	6.884	104.763	581.072	13.658	73
27 Oct. '16	397.979	9.976	107.216	581.900	12.997	71
19 Nov. '15	315.977	32.173	45.149	399.997	12.923	79.6

¹⁾ Gouddekking van deposito's en circulatie na aftrek van de posten tusschen de banken onderling.**VEREENIGDE NEW YORKSCHE BANKEN EN TRUST MAATSCHAPPIJEN.**

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(Gemiddelden in duizenden dollars.)

Data	Reserve	Deposito's	Circulatie	Beleeningen en disconto's	Surplus Reserve
23 Dec. '16	646.060	3.456.250	28.800	3.348.640	79.610
16 " '16	638.280	3.451.030	28.860	3.350.150	73.530
9 " '16	630.520	3.423.760	29.570	3.331.480	69.910
2 " '16	611.710	3.474.630	29.540	3.394.110	42.520
24 Dec. '15	722.750	3.417.160	35.120	3.207.450	158.510
24 Dec. '14	463.230	2.074.020	54.910	2.179.530	121.870
25 Juli '14	467.880	1.958.320	41.730	2.057.570	26.170 ¹⁾

¹⁾ Op basis van 25 % van alle deposito's.

BANKSTATEN,
KWARTAALSGEWIJZE OPGENOMEN.
I. BANK VAN ITALIË.
(In millioenen Lires.)

Data	Goud	Zilver	Staats- fondsen	Dis- conto's en Beleen.	Circu- latie	Rek. Crt.
20 Nov. 1916	899,3	73,1	223,8	607,6	3706,9	806,8
10 " 1916	907,4	70,2	218,9	699,6	3709,2	780,8
31 Oct. 1916	916,2	72,7	220,0	705,0	3691,6	763,5
20 " 1916	921,0	71,8	219,1	698,1	3653,7	764,5
10 " 1916	927,1	76,8	219,6	723,2	3674,7	765,1
30 Sept. 1916	927,0	77,7	220,0	728,7	3621,2	713,5
20 " 1916	936,0	78,1	220,8	687,4	3494,2	766,3
10 " 1916	944,6	77,7	220,7	676,6	3452,6	750,2
31 Aug. 1916	954,4	78,6	220,0	676,1	3414,6	719,6
20 " 1916	953,2	85,1	221,7	662,5	3379,8	734,5
20 Nov. 1915	1108,5	108,5	199,0	863,1	2894,9	809,5
20 Nov. 1914	—	—	204,5	866,9	2116,3	495,6
20 Juli 1914	1106,5	90,4	203,9	632,5	1661,1	272,8

II. BANK VAN SPANJE.
(In millioenen Peseta's.)

Data	Goud	Zilver	Staats- fondsen ¹⁾	Dis- conto's en Beleen.	Circu- latie	Rek. Crt.
9 Dec. 1916..	1220,4	741,8	723,3	646,9	2322,3	715,0
2 " 1916..	1208,4	745,3	729,8	644,4	2322,6	700,5
25 Nov. 1916..	1201,3	746,2	737,0	642,7	2316,5	723,5
10 " 1916..	1201,0	742,7	740,9	646,6	2328,7	719,2
11 " 1916..	1197,5	741,0	745,0	646,8	2345,6	718,5
4 " 1916..	1188,3	741,2	758,4	642,7	2342,9	709,0
28 Oct. 1916..	1185,9	747,1	772,3	628,6	2308,7	729,3
21 " 1916..	1184,9	743,8	796,7	620,4	2306,9	736,2
14 " 1916..	1183,6	741,9	779,0	601,9	2313,3	776,4
7 " 1916..	1179,4	745,2	739,6	606,4	2303,8	765,8
30 Sept. 1916..	1173,5	754,8	719,0	611,2	2259,2	758,9
23 " 1916..	1166,3	755,8	727,5	600,6	2241,8	770,4
17 " 1916..	1162,5	754,6	744,5	600,8	2241,1	766,6
11 Dec. 1915..	860,2	752,9	494,4	1033,5	2063,5	688,4
12 Dec. 1914..	570,9	706,3	494,4	1213,3	1954,2	593,9
24 Juli 1914..	543,5	729,8	494,4	783,8	1919,0	497,9

¹⁾ Inclusief de schuld van de schatkist in rek.-crt.

III. ZWITSERSCHÉ NATIONALE BANK.
(In millioenen Francs.)

Data	Goud	Zilver	Darle- hens- kassen- scheine	Dis- conto's en Beleen.	Circu- latie	Rek. Crt.
15 Dec. 1916..	320,5	54,5	2,9	170,1	464,4	113,6
7 " 1916..	320,0	54,2	2,3	185,9	470,0	117,6
30 Nov. 1916..	308,6	54,7	2,3	192,9	479,2	113,3
23 " 1916..	284,8	55,2	4,6	180,2	461,3	80,2
15 " 1916..	285,3	54,4	3,7	203,6	470,8	102,5
7 " 1916..	285,9	53,8	3,1	203,6	478,5	88,0
31 Oct. 1916..	286,3	54,2	3,3	206,1	485,5	91,7
23 " 1916..	287,0	55,2	4,7	199,5	458,2	120,4
14 " 1916..	287,8	55,0	5,5	196,2	458,3	125,6
7 " 1916..	288,3	54,8	6,9	217,2	463,4	134,3
30 Sept. 1916..	288,9	55,1	6,9	209,4	471,5	118,7
23 " 1916..	289,3	56,7	7,9	199,6	439,7	142,8
15 " 1916..	289,8	56,9	8,2	197,3	431,0	149,3
7 " 1916..	279,9	57,2	8,8	192,0	428,6	139,2
15 Dec. 1915..	248,7	53,7	17,7	170,6	412,0	96,4
15 Dec. 1914..	237,6	23,5	22,8	210,3	401,1	89,8
23 Juli 1914..	180,1	18,9	..	107,8	267,9	50,7

IV. NATIONALE BANK VAN DENEMARKE.
(In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Zilver	Vor- dingen op het buitent.	Dis- conto's en Beleen.	Circu- latie	Rek. Crt.
30 Nov. 1916..	145,4	19,0	41,3	***	277,6	***
31 Oct. 1916..	150,1	3,0	41,5	166,3	281,4	52,3
30 Sept. 1916..	155,6	4,0	51,5	148,5	268,4	69,1
30 Nov. 1915..	106,8	4,1	60,5	66,1	221,2	24,2
30 Nov. 1914..	78,0	3,4	21,3	120,8	211,1	6,8
30 Juni 1914..	75,6	6,6	19,8	95,6	159,8	4,8

V. ZWEEDSCHE RIJKSBANK.
(In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Vor- dingen op het buitent.	Staats- fondsen	Dis- conto's en Beleen.	Circu- latie	Rek. Crt.
9 Dec. 1916..	182,8	145,5	63,6	127,3	380,6	121,2
2 " 1916..	182,4	144,3	67,8	113,7	385,8	100,0
25 Nov. 1916..	182,4	141,7	68,0	78,8	359,2	91,9
18 " 1916..	182,4	141,5	68,0	82,1	364,3	92,7
11 " 1916..	177,9	150,2	68,2	87,5	372,7	91,7
4 " 1916..	177,9	153,5	68,4	88,8	378,5	93,2
28 Oct. 1916..	178,0	161,4	68,6	76,8	359,0	103,0
21 " 1916..	172,4	168,0	68,9	77,7	354,7	109,1
14 " 1916..	170,9	165,8	67,6	82,2	364,6	100,0
7 " 1916..	170,9	168,2	67,4	73,1	366,1	90,2
30 Sept. 1916..	170,9	169,0	67,6	70,7	386,9	74,5
23 " 1916..	171,1	170,8	67,7	67,2	346,5	101,3
16 " 1916..	171,5	160,4	67,8	67,3	349,2	99,7
9 " 1916..	166,5	163,7	68,1	71,8	346,1	102,8
2 " 1916..	165,7	170,0	68,3	67,4	353,7	94,6
11 Dec. 1915..	114,2	138,0	52,1	102,4	295,7	106,4
12 Dec. 1914..	104,5	45,1	26,5	294,6	277,4	96,6
25 Juli 1914..	105,8	115,6	28,0	92,4	206,2	68,2

VI. BANK VAN NOORWEGEN.
(In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Vor- dingen op het buitent.	Effecten	Dis- conto's en Beleen.	Circu- latie	Rek. Crt.
15 Dec. 1916..	124,1	88,9	13,9	122,6	246,7	55,4
7 " 1916..	110,0	94,3	13,9	127,2	241,1	58,0
30 Nov. 1916..	110,1	96,0	13,9	133,5	240,0	65,4
22 " 1916..	110,2	97,1	13,9	129,8	237,5	68,0
15 " 1916..	110,8	97,8	13,9	127,7	238,4	67,1
7 " 1916..	111,0	101,8	13,9	133,7	241,8	73,8
31 Oct. 1916..	111,2	99,5	13,9	134,0	237,0	73,4
22 " 1916..	112,0	99,8	13,9	118,4	230,0	67,7
15 " 1916..	113,6	101,4	13,9	118,7	230,5	70,2
7 " 1916..	113,8	99,8	13,9	117,0	228,7	69,3
30 Sept. 1916..	113,9	102,0	13,9	123,3	229,8	76,2
22 " 1916..	114,0	103,9	13,9	115,5	222,7	76,1
15 " 1916..	114,0	111,8	13,9	109,5	224,5	78,2
15 Dec. 1915..	65,5	63,0	14,1	81,2	156,9	20,6
15 " 1914..	41,1	28,3	9,1	118,2	128,5	17,0
22 Juli 1914..	52,4	65,7	8,9	79,3	120,8	10,7

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 23 December 1916.

Ofschoon de beursweek, die achter ons ligt, veelbewogen was, heeft zij toch wederom op de markt van *Staatsfondsen* nauwelijks haar stempel gedrukt. Wel waren Nederlandsche Werkelijke Schuldsorten vrij zwak, doch de oorzaak hiervan schuilt deels in de aankondiging van de nieuwe Staatsleening, die wegens het spookbeeld van een gedwongen leening allicht tot verkoop van oude stukken ter inschrijving op nieuwe aanleiding geeft, deels in het hoog niveau van den geldkoers, dat van meer blijvenden aard schijnt te zijn.

Nederlandsche staatsfondsen waren flauw gestemd; zoo verloren de 3 pCt. Obligatiën in de afgelopen week $2\frac{5}{10}$, 3 pCt. Certificaten $2\frac{1}{2}$ pCt. enz. Van *Buitenlandsche Staatsfondsen* waren Russen aanvankelijk sterk in reactie. De voortdurende lage stand van den roebelkoers maakte begrijpelijkerwijze een onprettigen indruk. Hierin is voorloopig bezwaarlijk verbetering te wachten, nu de reeds zoo sterk gezwollen uitgifte van bankbiljetten, waar geen voldoende goudvoorraad tegenover staat, zoodat de dekking, die voor den oorlog circa 100 pCt. bedroeg, tot onder 20 pCt. is gevallen, binnenkort nog verder zal stijgen, daar de Doema eerstdaags een wetsvoorstel zal behandelen (en ongetwijfeld aannemen), strekkende tot verhooging van het maximum bedrag, dat de Staatsbank gerechtigd is aan bankbiljetten uit te geven, met 3 milliard roebel. Een ongunstige factor voor deze afdeling was ook het bericht, dat ondanks het groot vervoer op de spoorwegen, de dividenden van Russische Sporen zeer tegen zullen vallen, daar de onkosten buitengewoon zijn gestegen en het betalen der rente op de goudleeningen bij den tegenwoordigen slechten wisselkoers belangrijk meer vereischt dan vroeger. Zoo zal o.a. de *Wladikawkas*, naar verluidt, een lager dividend uitkeeren. De slotstemming voor Russische fondsen was dan ook, na een vluchtig herstel, weer aan den zwakken kant. Voor Oostenrijksche en Hongaarsche staatsfondsen bestond er hier op de vredesberichten eenige vraag tot hogere koersen.

Te Berlijn was aanvankelijk de stemming voor industriële fondsen vast, in verband met de verhooging van de ruw-ijzerprijzen, die onmiddellijk op de verhooging van erts- en steenkolennoteringen gevolgd is. Het bekende aanbod van Wilson heeft evenwel ook daar ter beurze de weer oplaaierende speculatie-drijf voor oorlogsfondsen den kop ingedrukt en daarentegen, ondanks het verzet uit scheepvaartkringen zelf, scheepvaartpapieren als speculatieobject naar den voorgrond gebracht.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

26 December 1916.

Tarwe. In den loop der week heeft de vastere stemming voortgeduurd, die reeds in de door ons laatste weekbericht behandelde periode den prijs van December-tarwe te Chicago van het laagst bereikte punt (\$ 1,42½) deed stijgen tot \$ 1,53¾. De vredesnota van president Wilson heeft niet de groote daling veroorzaakt, welke het voorstel van Duitschland eene week tevoren tengevolge had. Wel toonden de markten in Amerika hevige schommelingen, doch reeds denzelfden dag is het evenwicht hersteld en de slotkoersen der afgelopen week toonen eene vrijwel geregelde stijging, zoodat de December-termijn te Chicago op 22 December gesloten is op \$ 1,58¾. Deze schijnbaar kalme prijsloop is echter niet overeenkomstig de stemming der markt, die nog steeds onzeker is, zooals blijkt uit heftige schommelingen tusschen opening en slot, die herhaaldelijk tot 5 à 6 cent hebben bedragen. De meerdere of mindere kans op vrede speelt daarbij telkens eene groote rol. Verder zijn echter in den loop der week ook cijfers bekend geworden, die zeker de vastere stemming hebben in de hand gewerkt. In de eerste plaats dient te worden genoemd de schatting van de oogsten van Argentinië door het Argentijnsche Ministerie van Landbouw. Dit Ministerie taxeert de opbrengst van den nieuwen tarweoogst op 2.106.000 ton tegen eene werkelijke opbrengst in het vorige seizoen van 4.780.000 ton. Indien deze schatting niet te pessimistisch is, zal slechts ongeveer 320.000 ton tarwe van den nieuwen oogst kunnen worden uitgevoerd, tegen bijna het tienvoudige in het vorige seizoen. De voorraad van den ouden oogst is in Argentinië echter dit jaar grooter dan gewoonlijk het geval is en bovendien schijnt bij de berekening van bovengenoemde ongunstige schatting de gunstige invloed der onlangs gevallen regens niet in aanmerking te zijn genomen. Er is dus aanleiding om aan te nemen, dat de uitvoer van tarwe uit Argentinië niet zoo onbeduidend zal zijn als de officiële gegevens zouden doen vermoeden, doch wel staat reeds vast, dat de toestand niet gunstiger is dan reeds langen tijd werd gevreesd en in dit blad beschreven.

Verder is eene financiële regeling getroffen voor den export van het geheele Canadeesche tarwe-overschot naar Groot-Britannië en bij deze gelegenheid is dat surplus officieel geraamd op circa 2½ miljoen ton, inclusief het overschot van den ouden oogst, tegen een uitvoer van den vorigen oogst van bijna driemaal die hoeveelheid. Weliswaar staat tegenover deze ongunstige resultaten in Argentinië en Canada, dat de tarwe-opbrengst in de Vereenigde Staten 400.000 ton (circa 3½ pCt. van de oorspronkelijk geraamde opbrengst) meer blijkt te bedragen, dan indertijd bericht was, doch ook daar blijft het nadeelige verschil met vroegere jaren groot, ofschoon het overschot van den vorigen enormen oogst zeer groot was. Het blijft dus eveneens vaststaan, dat Europa voor zijn tarwe-aanvoer in dit seizoen meer dan anders aangewezen is op uitvoerlanden, die in andere jaren minder gewicht in de schaal leggen en het is een gelukkig verschijnsel, dat ondanks den langeren duur der zeereizen (vooral Australië) en de daarmede gepaard gaande bezwaren bij den aanvoer, de aankomsten van vooral Australische tarwe in Engeland en Frankrijk reeds van flinke betekenis is en dat zeker nog in meerdere mate zal worden. Voor Frankrijk komt verder nog Marokko te hulp, waar de tarwe-opbrengst zeer ruim is geweest. Mits voldoende zuinigheid wordt betracht en de aanvoer uit Australië goed blijft geregeld, zal ook in dit seizoen voldoende tarwe voor Europa beschikbaar zijn.

Maïs welk artikel de sterke prijsdaling van tarwe nauwelijks had gevolgd, bleef in de afgelopen week weder vrij standvastig en na eenige schommelingen, waarbij de prijs in het begin der week daalde tot ongeveer 4 centen beneden de slotnoteringen der vorige week, sluit de December-termijn te Chicago op 22 December vast en slechts 1½ cent lager dan op 18 December. Deze daling komt echter den Europeeschen maïsconsument nauwelijks ten goede, want

sedert de vorst het binnenlandsche verkeer te water in Noord-Amerika heeft doen ophouden, zijn de kosten van vervoer niet onbelangrijk gestegen door het gebrek aan spoorwagens en den langen duur der spoorreis. Enkele spoorwegmaatschappijen zien zich zelfs genoodzaakt, evenals in den vorigen winter, weder tijdelijk het aanbod van graan geheel af te wijzen en verbetering in dezen toestand wordt althans in de naaste toekomst niet verwacht.

In Argentinië is de maïsprijs vrij standvastig blijven staan op het in de vorige week bereikte laagste niveau van omstreeks \$ 8 per 100 K.G. of iets daarbeneden. De verschepingen uit Argentinië waren iets grooter dan de vorige week en dus weder klein en zal in de behoefte van Europa op afdoende wijze worden voorzien, dan dient spoedig de uitvoer uit Noord-Amerika sterk toe te nemen. Tot nog toe valt daarvan niet veel te bespeuren, doch in Januari wordt belangrijke toename van dien uitvoer verwacht. Volgens berichten is daar de kwaliteit der nieuwe maïs goed. De vrachten van Noord-, zoowel als van Zuid-Amerika blijven zeer vast, doch de hooge vrachtcijfers en het geringe aanbod van schepen beperken de afdoeningen.

Gerst blijft schaarsch aangeboden. Zaken van Noord-Amerika, vooral in Californische soorten, worden sterk belemmerd door het gebrek aan spoorwagens en voor aan de Oostkust beschikbare of naar de havenplaatsen onderweg zijnde partijen worden hooge prijzen betaald.

Haver blijft eveneens vast, doch voorloopig wordt nog voldoende haver uit Noord-Amerika aangeboden om aan de behoefte te voldoen. Ook voor haver is de officiële Argentijnsche oogstraming zeer teleurstellend en, indien de cijfers juist zijn, blijft van den nieuwen oogst slechts eene zeer kleine hoeveelheid voor uitvoer beschikbaar.

Lijnzaad. Voor dit artikel luidt het Argentijnsche oogstbericht nog ongunstiger dan voor alle andere graansoorten. Tegen eene opbrengst van circa een miljoen ton in 1915/1916 wordt nu slechts 134.000 ton verwacht, zoodat voor uitvoer niets beschikbaar zoude zijn. Het staat dus vrijwel vast, dat Noord-Amerika en Europa hunne behoeften zeer zullen dienen in te krimpen.

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Aires*)		
	Tarwe Dec.	Maïs Dec.	Haver Dec.	Tarwe Jan.	Maïs Jan.	Lijnz. Jan.
26 Dec. 1916	159	91½	49⅞	11,90	7,90	23,—
18 „ 1916	153¾	93⅞	49⅞	11,70	7,95	22,—
27 Dec. 1915	133¾	—	—	9,25	5,10	11,85
26 Dec. 1914	134⅞	67	49½	10,30	5,05	9,40
20 Juli 1914	82 ¹⁾	56⅞ ¹⁾	36½ ¹⁾	9,40 ²⁾	5,38 ²⁾	13,70 ²⁾

¹⁾ per Dec. ²⁾ per Sept.

*) De noteeringen van Buenos Aires zijn van 20 December en 21 December.

Buitenlandsche granen in Nederland.

Met kracht wordt door onze Regeering voortgegaan met den inkoop van graan in Noord-Amerika, uit welk land zij met het oog op de kortere zeereis een steeds grooter gedeelte harer behoeften dekt. De hoeveelheid scheepsruimte, die zij daarvoor ter beschikking heeft, wordt echter in de laatste weken vrij sterk verminderd door de noodzakelijkheid om een gedeelte der schepen te gebruiken voor kolenaanvoer uit Engeland.

AANVOEREN in tons van 1.000 kilo's.

Artikelen	Rotterdam		Amsterdam	
	17-22 Dec. 1916	Sedert 1 Jan. '16	17-22 Dec. 1916	Sedert 1 Jan. '16
Tarwe	16.545	1.514.958	1.821	27.759
(waarvan voor de Belgium Relief Comm.)	5.287	827.367	—	—
Rogge	—	27.185	—	525
Boekweit	430	11.345	—	500
Maïs	—	528.040	5.364	213.329
(waarvan voor de Belgium Relief Comm.)	—	110.585	—	—
Gerst	869	106.167	2.862	23.881
Haver	4.878	54.235	—	19.726
Lijnzaad	—	118.629	447	50.459
Lijnkoeken	1.320	147.675	—	20.957
Tarwemeel	1.052	27.874	6.475	6.475
(waarvan voor de Belgium Relief Comm.)	—	1.260	—	—

Loco-prijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	27 Dec.	18 Dec.	Soorten.	27 Dec.	18 Dec.
Tarwe	456 ¹⁾	456 ¹⁾	Haver 38 lb. white clipped	19,— ¹⁾	19,— ¹⁾
Rogge No. 2 Western ..	nom.	nom.	Lijnkoeken. Nd.		
Mais La Plata	335 ¹⁾	335 ¹⁾	Amer. van La Plata-zaad ..	200 ¹⁾	200 ¹⁾
Gerst 46 lb. feeding....	335 ¹⁾	335 ¹⁾	Lijnzaad La.Plata	740,—	740,—

¹⁾ Regeeringsprijs.

METALEN.

IJZER EN STAAL.

Engeland. Onder den invloed van de naderende feestdagen waren de zaken in ruw-ijzer buitengewoon beperkt. De industrie heeft zichzelf geheel ter beschikking gesteld van het Gouvernement en werkt met hoogdruk.

Duitschland. Het sedert lang behandelde vraagstuk aangaande het vaststellen van een nieuwe prijslijst voor verschillende materialen is thans tot een oplossing gekomen. In weerwil van den heftigen tegenstand van de zijde der geheele pers heeft het Ministerie van Handel nu gehoor gegeven aan de dringende aanvragen der industrieelen en een verhooging in prijs toegestaan zoowel voor kolen als voor ruw-ijzer. De stijging voor het laatste materiaal wisselt af tusschen Mk. 15,— en Mk. 20,— per ton. Het is van beteekenis vast te stellen, dat sedert het uitbreken van den oorlog de prijzen voor gietijzer met Mk. 36,50 tot Mk. 41,50 en voor haematiet met Mk. 80,— in de hoogte zijn gegaan. Ook wordt vermeld, dat vóór de bovenstaande concessie werd toegestaan, bijzondere condities met het Ministerie van Munitie waren overeengekomen voor alle producten, benodigd voor regeeringsdoeleinden.

De prijzen voor staal bleven onveranderd, doch het is duidelijk, dat, met het oog op de nieuwe prijzen voor ruw-ijzer, een herziening van het huidige tarief voor staalproducten plaats moet vinden.

Dit heeft voornamelijk betrekking op staalfabrieken, die geen hoogovens bezitten.

Amerika. Tengevolge van de vredespropaganda is het plaatsen van orders plotseling tot stilstand gekomen. De vraag naar ruw-ijzer neemt af, terwijl staalproducten nog steeds gevraagd worden.

Loco-Noteringen te Londen:

Data	IJzer Clev. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
23 Dec. 1916..	nom.	142.-/-	177.-/-	30.10/-	52.15/-
15 „ 1916..	nom.	143.-/-	184.10/-	30.10/-	56.10/-
24 Dec. 1915..	77/8	84.12/6	168.5/-	29.5/-	88.-/-
24 Dec. 1914..	53/8	56.12/6	148.-/-	19.5/-	27.-/-
20 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

STEENKOLEN.

De markt had een kalm aanzien en door de naderende feestdagen kwamen geen nieuwe zaken tot stand.

De toon was over het algemeen vast, zulks tengevolge van het monopoliseeren van alle beschikbare aanvoeren door de autoriteiten.

PETROLEUM.

(Ontleend aan den „Petroleum Review“.)

Londen, 15 December 1916.

Petroleum. Er is sterke vraag naar geraffineerde olie met voortdurend vastheid van prijzen.

Water White	1 s. 2 1/2 d.
Standard White	1 s. 1 1/2 d.
2e destillaat	1 s. 1 d.

Smeeroliën. Geen verandering in de markt.

American pale	vanaf £ 22
American red	„ £ 22
American filtered cyl...	„ £ 18
American dark cyl.....	„ £ 15

Benzine. De markt is vast. Verkoopers landhaven echter de vroegere noteringen:

No. 1	2 s. 10 d.
No. 2	2 s. 9 d.
No. 3	2 s. 8 d.

In Schotland en Ierland zijn alle merken 1 d. per gallon duurder.

Alle bovenstaande prijzen dienen vermeerderd te worden met 6 d. verbruiksbelasting.

Terpentijn. De markt is zeer buitensporig geweest gedurende de afgelopen week.

Tot 14 December zijn de prijzen sterk opgelopen, daarna een weinig billijker geworden. De noteringen zijn:

American loco	54 s. 3 d.
Januari/April	54 s. 6 d.
Mei/Augustus	54 s. 9 d.

Stookolie en vethoudende oliën. Geen officieele noteringen.

Paraffine. De loopende prijzen zijn als volgt:

Smeltpunt 140°	5 3/4 d. tot 6 d.	} per lb.
„ 130—132°	5 d.	
„ 125—128°	4 1/2 d.	
„ 118—120°	4 d.	

Liverpool, 14 December 1916.

De toestand van de vorige week heeft zich gehandhaafd.

Bakou, 14 December 1916.

De markt voor ruwe olie blijft vast. Noteering 45 kopeken per poed.

New York, 14 December 1916.

Er is geen verandering in de prijzen getreden.

Philadelphia, 14 December 1916.

Standard White 8,35 c. per gallon.

KATOEN.

NOTEERINGEN VOOR LOCO-KATOEN.

(Midling Uplands.)

	22 Dec. '16	15 Dec. '16	8 Dec. '16	22 Dec. '15	22 Dec. '14
New York	16,20 c	18,60 c	19,15 c	12,10 c	7,65 c
Liverpool	10,09 d	11,02 d	12,05 d	7,63 d	4,53 d

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.

(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '16 tot 21 Dec. '16	Overeenkomstige perioden	
		1915—'16	1914—'15
Ontvangsten Gulf-Havens..	3280	2521	2825
„ „ Atlant. Havens	1438	1418	1437
Uitvoer naar Gr. Britannië	1471	912	1107
„ „ 't Vasteland.	1183	1136	931
„ „ Japan etc...	276	140	216
Voorraden in duizendtallen	8 Dec. '16	8 Dec. '15	8 Dec. '14
Amerik. havens.....	1570	1589	1310
Binnenland.....	1313	1375	1122
New York	143	303	83
New Orleans	446	375	282
Liverpool	701	859	694

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester dd. 13 December 1916.

In de afgelopen week zijn twee belangrijke berichten gepubliceerd. In de eerste plaats op Vrijdag j.l. het Census Bureau Bericht, waarbij de tot 30 November geginde hoeveelheid Amerikaansche katoen op 10.359.000 balen werd geschat tegen 9.705.877 balen verleden jaar. Deze cijfers waren hooger dan men verwacht had, en gaven daarom aanleiding tot vrij sterke verkoopen, die bijna in een paniek ontaarden toen de oogstschatting van het Landbouwbureau van 11.511.000 balen bekend werd. Gisterenmiddag waren prijzen in Liverpool sedert Vrijdag 1 penny gedaald of totaal 1 1/2 pence, sedert de hoogste notering van 20 November j.l. Sommigen meenen, dat de groote liquidaties, die plaats gehad hebben, een einde zullen maken aan de „bull“ campagne, omdat deze hoofdzakelijk gebaseerd was op een waarschijnlijke schaarschte voor het einde van het seizoen, terwijl de schattingen van het Bureau in den regel aan den lagen kant zijn. Gisteren opende de markt in Amerika iets hooger onder den invloed van Vredesgeruchten, doch daar Liverpool hierop niet reageerde, was het slot slechts weinig hooger. Het is wel merkwaardig, dat bij deze daling in Amerikaansche katoen, prijzen van Egyptische katoen nog iets gestegen zijn. De voorziening daarvan is echter nog zeer onvolgende en de vraag overtreft nog steeds het aanbod.

In het begin van de week is in garens nog vrij veel gedaan, vooral voor het binnenland, doch sedert Maandag

hebben koopers zich teruggetrokken en komen weinig nieuwe orders meer binnen. Prijzen van spinners zijn zeer onregelmatig en deze houden meer rekening met hun loopende contracten dan met de katoenprijzen, doch zelfs die spinners welke weinig orders hebben, hebben hun prijzen niet geheel in verhouding tot de daling van katoen verlaagd. De grootste verlaging is circa $\frac{3}{4}$ pence, terwijl katoen een volle penny goedkoopere noteert, zoodat dus de spinmarge verder verbeterd is. Egyptische garens zijn kalm, hoewel nog wel zaken, zelfs voor latere levering, tot stand komen. Prijzen blijven zeer vast en goede 60r warpops zijn weer $\frac{1}{2}$ penny hooger.

De doekmarkt blijft vast en fabrikanten weigeren nog lagere biedingen te accepteren. Er is een goede vraag van de Oostersche markten, maar er komen toch weinig orders tot stand, daar de meeste exporteurs liever eens afwachten hoe de markt verder loopt, en fabrikanten over het algemeen niet aan een blijvende daling gelooven. Het binnenland blijft druk en voorraden kunnen vlot geplaatst worden.

WOL.

Bradford. Sedert het laatste weekverslag is de toestand niet veranderd, aangezien dezelfde elementen van onzekerheid hebben blijven heerschen. Intusschen zijn de enkele transacties, welke hebben plaats gevonden, tot aanmerkelijk verhoogde prijzen afgedaan.

De Zuid-Amerikaansche markten handhaven haar zeer vaste stemming. Men mag aannemen dat reeds de helft van de wolopbrengst verkocht is.

Noteeringen te Bradford:

Data	64 average	Colonial carded			
		56	50	46	40
23 December 1916	67	49	41	34	30
16 „ 1916	65/66	46 $\frac{1}{2}$	38 $\frac{1}{2}$	32	29
24 December 1915	42	35	32 $\frac{1}{2}$	28	25

SUIKER.

Onze Bietsuikermarkt bleef lusteloos gestemd en valt eene verdere achteruitgang der prijzen te constateeren, daar vele houders van Januari-levering voor het intreden der feestdagen hun belang wilden likwideeren. Januari-levering liep dan ook terug van f 22 $\frac{1}{32}$ tot f 22 $\frac{1}{8}$, terwijl voor Mei-levering, waarvoor aanvankelijk f 23 $\frac{3}{4}$ grif geboden werd, koopers ten slotte niet meer dan f 23,— wenschten aan te leggen.

Van de overige wereldmarkten valt heden weinig te berichten. De politieke gebeurtenissen der eerstvolgende weken resp. maanden zullen waarschijnlijk grooten invloed op de suikermarkten hebben. Intusschen ligt de handel overal stil.

Alleen in Amerika wordt tot teruglopende prijzen het een en ander omgezet. De noteering voor Spot Centrifugals is tot 5.09 c. gedaald.

De Cuba-statistiek is als volgt:

	1916	1915	1914
Ontvangsten der week eindigende 20 Dec...	4.707	12.683	13.000 tons
Totaal sinds 1 Dec. ..	4.927	19.367	20.000 „
Werkende fabrieken ..	25	55	44
Export der week	3.000	5.959	5.000 „
„ sinds 1 Dec. '15	2.898.524	2.510.798	2.538.981 „
Totale voorraad 18 Dec.	26.000	15.841	5.000 „
Export Geraff. V. S. v.			
N. A. 1 Dec.-6 Dec.	647.311	354.227	136.414 „

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per December.	Londen			New York 96% Centrifug.
		Tates Java: No. 1	White Java: fob.	Americ. Granulated fob.	
22 Dec. 1916....	f 22	47/1 $\frac{1}{2}$	26/6	28/4 $\frac{1}{2}$	5,14
15 „ 1916....	„ 22 $\frac{11}{32}$	47/1 $\frac{1}{2}$	26,6	28/6	5,39 a 5,51
22 Dec. 1915....	„ 22 $\frac{11}{16}$	40/6	20/6	23/3	4,89
22 Dec. 1914....	„ 14 $\frac{1}{4}$	31/-	—	—	4,01 a 4,13
21 Juli 1914....	„ 11 $\frac{1}{32}$	18/-	—	—	3,26

RUBBER.

Na de groote daling van prijzen, in de afgelopen week trad een periode van kalmte in. De prijzen liepen tot iets

boven 3/- op, doch de week sluit na eenige schommeling op nagenoeg dezelfde noteeringen.

De houding van fabrikanten is onzeker, waarbij de politieke gebeurtenissen echter eveneens een rol spelen.

Slotnoteeringen luiden:

Prima Hevea Crepe en smoked Sheets:

loco	2/10 $\frac{3}{4}$	in	de	vorige	week	2/10
Jan./Juni	2/10 $\frac{1}{2}$	„	„	„	„	2:9 $\frac{3}{4}$
Juli/Dec.	2/9 $\frac{1}{2}$	„	„	„	„	2:8 $\frac{1}{2}$
Hard cure fine Para	3/3	„	„	„	„	3/4 $\frac{1}{2}$

KOFFIE.

(Uit het Mailbericht van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

In de markt is geen verandering, het aanbod is zeer klein, waardoor de omzet gering is. Santos-noteering onveranderd 46.

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
26 Dec. 1916	429.000	6800	3.080.000	6300	12 $\frac{1}{8}$
18 „ 1916	388.000	6600	3.020.000	6300	12 $\frac{3}{32}$
27 Dec. 1915	469.000	5450	2.289.000	5800	12 $\frac{3}{16}$
24 Juli 1914	353.000	4900	889.000	5700	16

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgeloopt week	Sedert 1 Juli	Afgeloopt week	Sedert 1 Juli
26 Dec. 1916 ..	49.000	1.443.000	298.000	7.633.000
27 Dec. 1915 ..	84.000	2.179.000	366.000	8.501.000

COPRA.

De markt was deze week zeer vast gestemd. Java f.m.s. werd tot f 47 $\frac{3}{4}$ gedaan. Molukken telq. f 46 $\frac{1}{8}$. Het aanbod was geringer dan de vorige weken.

Ook de markt te Londen was zeer vast gestemd en noteert men daar Ceylon cif. Londen £ 42.5.- en cif. Marseille £ 45.5.-.

NOTEERINGEN.

Java f. m. s.

23 December 1916....	f 47 $\frac{3}{4}$	} N. O. T.-condities.
16 „ 1916....	„ 47 $\frac{1}{4}$	
23 December 1915....	„ 32 $\frac{3}{4}$	
23 December 1914....	„ 42	
20-25 Juli 1914....	„ 28 $\frac{3}{4}$	

VERKEERSWEZEN.

BEVRACHTINGEN.

23 Dec. 1916. De markt was flauw gestemd onder den invloed der naderende feestdagen. Grieksche schepen konden nog niet afgesloten worden en aanbod van Britsche vaartuigen, welke nog niet onder den een of anderen vorm in dienst der regeering waren, was nagenoeg afwezig. Thans wordt bericht, dat de regeering voornemens is de geheele Britsche scheepvaart onder controle te brengen; van een bevrachtingsmarkt zal dan ternauwernood meer sprake zijn.

Het Coal Committee heeft kennis gegeven, dat verschepingen ook na 1 Januari a.s. op de nu geldende voorwaarden zullen plaats vinden.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen/R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
18/23 Dec. 1916	—	—	—	24/6	f 96,—	145/-
11/16 „ 1916	—	—	f 18,—	24/-	—	140/-
20/25 Dec. 1915	—	—	f 8,70	13/6	f 54,—	120/-
21/26 Dec. 1914	—	—	9/-	6/3	70/-	43/5
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 $\frac{1}{4}$	1/11 $\frac{1}{4}$	12/-	12/-

HOUT.

Data	Cronstadt		Golf van Mexico	
	Holland (gezaagd)	Oostk. Engeland (mijnstutten)	Holland (pitch-pine)	Engeland (pitch-pine)
18/23 December 1916 ..	—	—	—	535/- ¹⁾
11/16 „ 1916 ..	—	—	—	500/- ¹⁾
20/25 December 1915 ..	—	—	—	315/- ¹⁾
21/26 December 1914 ..	—	—	—	135/- ¹⁾
Juli 1914 ..	f 12,—	24/6	75/-	77/6

ERTS.

Data	Bilbao Middlesbro'	Carthagena Middlesbro'	Griekenland Middlesbro'	Poti Middlesbro'
18/23 December 1916 ..	20/-	21/-	—	—
11/16 „ 1916 ..	20/-	20/6	—	—
20/25 December 1915 ..	21/6	20/6	20/-	—
21/26 December 1914 ..	8/7	9/-	—	—
Juli 1914 ..	4/3	5/4 1/2	5/9	8/6

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rivier	Rotterdam	Cronstadt
18/23 Dec. 1916	34/-	59/6	—	62/6	f 8,—	—
11/16 „ 1916	34/-	59/6	80/-	60/-	„ 8,—	—
20/25 Dec. 1915	fr 43,—	65/-	70/-	40/-	„ 5,—	—
21/26 Dec. 1914	„ 13,75	17/7	20/-	16/3	—	—
Juli 1914	„ 7,—	7/-	7/3	14/6	3/2	5/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Burmah West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
18/23 December 1916 ..	237/6	265/-	—	—
11/16 „ 1916 ..	237/6	265/-	—	—
20/25 December 1915 ..	95/-	125/-	—	120/-
21/26 December 1914 ..	22/-	33/6	—	29/7 1/2 ¹⁾
Juli 1914 ..	14/6	16/3	25/-	22/3

¹⁾ Per zeilschip.

ADVERTENTIËN

J. & J. M. VOORHOEVE
Makelaars in Assurantiën
Anno 1836

ROTTERDAM

GEBROEDERS CHABOT ROTTERDAM

KASSIERS en MAKELAARS in ASSURANTIËN

Deposito's. — Rekening-Courant. — Franco Chèque-Rekening.
Aan- en Verkoop van Wissels op het Buitenland. — Aan- en Verkoop van Fondsen. — Bewaarneming en Administratie van Effecten.

Oorlogs-, Transport-, Casco-, Brand-, Diefstal- e. a. verzekeringen van elken aard.

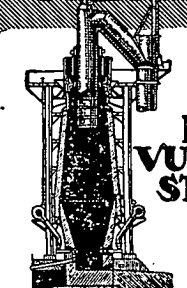
NIEUWE BERGING-MAATSCHAPPIJ - MAASSLUIS

OPGERICHT 1887

Contracteeren voor het lichten en bergen van gezonken schepen en ladingen, op de rivieren en buitengaats.

Belasten zich met het instellen van duikeronderzoek; het opruimen van wrakken enz. door middel van springstoffen; het uitvoeren van pompwerken, waaronder het zuigen van erts en granen.

**CANOV-
MERFKENS**

**HOOG-
VUURVASTE
STEENEN**

VENLO

1000

De jaarverslagen der Insulaire Hypotheekbank te Zierikzee munten uit door hunne groote volledigheid.

500

4 1/2 % Pandbrieven

Aan Pandbrieven in omloop voor ruim vijf en een half miljoen.

99 1/2 %

100

heid. Zij bevatten steeds tal van de meest uitvoerige specificaties, overzichten, gegevens en rapporten.

50

Scheepvaart- en Steenkolen-Maatschappij --- Rotterdam

Filialen: AMSTERDAM — IJMUIDEN — LEEUWARDEN — HARLINGEN

ENGELSCHE STEENKOLEN

GEREGELDE LIJNEN:

ROTTERDAM—LEITH

AMSTERDAM—NEWCASTLE o/T.

HARLINGEN—GOOLE

4 % VRIJWILLIGE LEENING

VAN DEN

STAAT DER NEDERLANDEN

groot f 125.000.000,—

Koers van uitgifte 97 pCt.

De inschrijvingen kunnen geschieden van
2 tot en met 4 Januari 1917
 van des voormiddags 9 tot des namiddags 1 uur
 bij het Agentschap van het Ministerie van
 Financiën te Amsterdam, op alle betaal-
 meesterskantoren, behalve dat te Amsterdam,
 en op de kantoren van de ontvangers der
 directe belastingen in gemeenten waar
 geen betaalmeesterskantoor gevestigd is.

Stortingstermijnen:

7 Februari, 7 Maart, 7 April en 7 Mei 1917.

Voor verdere bijzonderheden raadplege men het prospectus, dat op de boven-
 genoemde kantoren en op alle postkantoren (hulp- en bijkantoren inbegrepen)
 te verkrijgen is.

De Minister van Financiën,
 ANT. VAN GIJN.

VAN RIJN & CO
 UTRECHT — POSTBUS 40

EENIGE FABRIKANTEN
 VAN DE UTRECHTSCHÉ

FIJNE TAFELMOSTERD

De Erven de Wed. J. van Nelle
 ROTTERDAM

Tabaks- en Sigarenfabrieken
 Koffiebranderij - Theehandel

